

DUKE
UNIVERSITY
LIBRARY

Treasure Room

12 50

LORD BYRON'S
ARMENIAN EXERCISES
AND
POETRY

VENICE
IN THE ISLAND OF S. LAZZARO.

—
1870

Tr. R.
821.76
B996AR
A28

4-78506

LORD BYRON'S
ENGLISH AND ARMENIAN
HANDWRITING

Lord Byron

Lot 7 of Suppl.

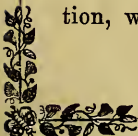

FROM THE LETTERS

OF LORD BYRON

2 January 1817

On my arrival at Venice in the year 1816, I found my mind in a state which required study, and study of a nature which should leave little scope for the imagination, and furnish some difficulty in the pursuit. — At this period I was much struck — in common, I believe, with every other traveller — with the Society of the Convent of St. Lazarus, which appears to unite all the advantages of the monastic institution, without any of its vices. — The

Ի ԹՂԹՈՅ

ԼՈՐՏ ՊԱՅՐԸՆԻ

2 Յունուար 1817

Յորժամ յամին 1816 հասի ես 'ի վէ-
նետիկ՝ կարևոր պէտս անձին իմոյ զուս-
մանց հրահանգս համարեցայ, զի խուն
մի պարապ առցեն ստեղծաբան ցնորք
մտացս, և զի ոչ յոյժ հեշտեալ կարա-
ցից 'ի ձեռս բերել զայնոսիկ: — Ի ժա-
մանակի աստ յայտմիկ յոյժ հիացեալ
էին միտք խմ, որպէս և այլոց ամենայն
ուղևորաց, ընդ միաբանութիւն կրօնա-
ւորելոցն 'ի սուրբն Ղազար, որք լիովի
յանձինս բերեն զամենայն բարեմասնու-
թիւնս մենաւորութեան կենօք վարժե-

neatness, the comfort, the gentleness, the unaffected devotion, the accomplishments, and the virtues of the brethren of the order, are well fitted to strike the man of the world with the conviction that there is another and a better even in this life. — These men are the priesthood of an oppressed and a noble nation, which has partaken of the proscription and bondage of the Jews and of the Greeks, without the sullenness of the former or the servility of the latter. This people has attained riches without usury, and all the honours that can be awarded to slavery without intrigue. But they have long occupied, nevertheless, a part of the House of Bondage, who has lately multiplied her many mansions. It would be difficult, perhaps, to find the annals of a nation less stained with crimes than those of the Armenians, whose virtues have

լոցն , և անբաժք են 'ի թերութեանց նոցին : Քանզի մաքրութիւն , խաղաղացեալ և բարեկեաց վարք , ազնուականութիւն և անկեղծաւոր եռանդն յաստուածալինս և առաքինի հանգամանք միանձանց կղզւոյս այսորիկ , յոյժ 'ի ճահ գան առ 'ի յալթասհարեալ հաւանեցուցանել զաշխարհասիրացն միաս՝ զի և ասսէն իսկ 'ի կենցաղումս գոյ այլ ինչ և առաւել լաւագոյն : Սոքա են քահանայք հարստահարելոյ՝ բայց առատամիտ ազգի , որ կցորդ եղև տառապանաց և գերութեան Հրէից և Հելլենացւոց , բայց անարատ գաւալ յառաջնոցն խստասրտութենէ և 'ի վերջնոցս անարգ վատութենէ . որ ճոխացաւ ընչիւք առանց վաշխից և սուկոսեաց , և լի եղև ամենայն փառօք զորս մարթիցէ ունել 'ի ստրկութեան առանց խաբկանաց . և սակայն զժամանակս երկայնս եկաց մնաց նա 'ի տան կապանաց , և յաւուրս յետինս առաւելաւ բնակութիւն նորա անդէն : Իժուարին իմն թուի ինձ գաանել յիշատակարանս ազ-

been those of peace, and their vices those of compulsion. But whatever may have been their destiny — and it has been bitter — whatever it may be in future, their country must ever be one of the most interesting on the globe ; and perhaps their language only requires to be more studied to become more attractive. If the Scriptures are rightly understood, it was in Armenia that Paradise was placed.— Armenia, which has paid as dearly as the descendants of Adam for that fleeting participation of its soil in the happiness of him who was created from its dust. It was in Armenia that the flood first abated, and the dove alighted. But with the disappearance of Paradise itself may be dated almost the unhappiness of the country ; for though long a powerful kingdom, it was scarcely ever an independent one, and the satraps of Persia

գաց այնչափ ազատս 'ի մեծամեծ եղե-
ւանց իբրու զՀայոցն. քանզի առաքի-
նուԹիւնք նոցա խաղաղութեան են ար-
գասիք, և ԹերուԹիւնքն բռնադատու-
Թեան արդիւնք: Սակայն զինչև լեալ իցէ
բաղդ նոցա, արդարև բա՛ղդ դառն, զինչ
և յապագայն լինիցի, այլ աշխարհ նո-
ցին յամենայն ժամանակս կացցէ մնացէ
իբրև զմի յառաւել պատուականացն ընդ
ամենայն տիեզերս. և բարբառ նոցա առ
հաճոյագոյն ևս լինելոյ Թերևս ոչ իմիք
կարօտասցի, բայց մտադիւրագոյնս ար-
դեօք յուսումն նորին Թևակսիսելոյ: Ե-
թէ՛ յուղղութեամբ ոք իմաստից սրբա-
խօս սառւիցն խելամուտ լինել կամեսցի,
'ի Հայոց աշխարհին զՅդեմն տնկեաց
Աստուած, 'ի Հայս, որ որպէս և ամե-
նայն սերեալքն յԱդամայ, կարի ծանրա-
գնի զփոխարէնն կշռեաց ընդ վստանցիկ
հաղորդակցութեան երկրի իւրոյ յեր-
ջանկութիւնն այնորիկ որ ստեղծաւ 'ի
փոշոյ նորա: Ի Հայս՝ զառաջինն համաշ-
խարհական հեղեղաց ցածեան ջուրք, և

and the pachas of Turkey have alike desolated the region where God created man in his own image. . . . .

TO MR. MOORE

5 December 1816

By way of divertisement, I am studying daily, at an Armenian monastery, the Armenian language. I found that my mind wanted something craggy to break upon; and this - as the most difficult thing I could discover here for an amusement - I have chosen, to torture me into attention. It is

աղաւնեակն եգիտ գաղար ոտից իւրոց :
Այլ յաւուրց ժամանակացն յորս Ե.
դեմն անհետացաւ, եկին հասին Թերևս
և աղէտք աշխարհին. և Թէպէս ած նա
զբռամբ և զգորաւոր Թագաւորութիւն,
այլ միահեծան պետ չեղև երբէք. և նախ
արարք Պարսից և դեհպէտք Տաճկաց
վառթարեալ ապականեցին զաշխարհն
յորում եստեղծ Առտուած զմարդն' ինը
մանութիւն պատկերի երեսաց իւրոց : ...

ԱՌ Պ. ՄՈՒՐ

Տ Դեկտեմբեր 1816

Ի զբօսանս անձին ուսանիմ զՀայոց
լեզու 'ի մենաստանին Հայոց : Քանզի և
տեսանեմ քաջ եթէ գժուարաձեռնար
կելի ինչ պիտոյ է մտացս՝ յոր խորաւ
կեոցի. և զի աստանօր գժուարագոյնն է
սա 'ի զբօսանս, ընտրեցի խոշտանգել
զիս յայն պարապելով : Ճոխ է լեզուս,
և առաստապէս փոխարինէ եթէ ոք աշ

a rich language, however, and would amply repay any one the trouble of learning it. I try, and shall go on; — but I answer for nothing, least of all for my intentions or my success. There are some very curious Mss. in the monastery, as well as books; translations also from Greek originals, now lost, and from Persian and Syriac etc.; besides works of their own people. Four years ago the French instituted an Armenian professorship. Twenty pupils presented themselves on Monday morning, full of noble ardour, ingenuous youth, and impregnable industry. They persevered, with a courage worthy of the nation and of universal conquest, till Thursday; when fifteen of the twenty succumbed to the six-and-twentieth letter of the alphabet. It is, to be sure, a Waterloo of an alphabet — that must be said for them. But it is so like these fellows,

իստ լիցի յուսումն նորին: Փորձ փոր-
ձեմ և յառաջ ընթացայց, սակայն ոչ
ինչ երաշխաւորեմ, ևս առաւել զգիտա-
ւորութեանցս իմոց և զարդացմանցս՝ ի
նոյն: Են՝ ի մենաստանիս ձեռագիր մա-
տեանք կարի արժանաւորք հետաքննու-
թեան, են և այլ մատեանք, են և թարգ-
մանութիւնք՝ ի յունական սկզբնագրոց
որոց ոչ երևին բնագիրք առ մեւք, որ-
պէս և ՚ի պարսկականէն իսկ և յԱսոր-
ւոցն և այլն. բաց յերկասիրութեանց որ
բնիկ ազգայնոցն են: Ի չորից ամաց հետէ
հաստատեցաւ ՚ի Գաղղիա, վարժապետ
հայկական լեզուի. աշակերտք քսան թը-
ւով մտին անգր յառաւօսու երկուշա-
բաթին, վառեալ ազնուական իմն եռան-
դեամբ, երիտասարդք հանձարիմաստք,
և անհամեմատք ՚ի ճարտարութեան: Պինդ
կացին եռանդեամբ՝ արժանի ազ-
գին և աշխարհակալ յաղթութեանն՝ մին
չև ցօրն երեքշաբաթի, յորում հնգետու-
սանք ՚ի քսանից յաղթահարեցան ՚ի քը-
սանսկէցերորդ գիր աթութայիցն: Ար-

to do by it as they did by their sovereigns — abandon both; to parody the old rhymes,

“ Take a thing and give a thing ” —

“ Take a king and give a king. ”

TO MR. MURRAY

4 December 1816

I wrote to you at some length last week, and have little to add, except that I have begun, and am proceeding in a study of the Armenian language, which I acquire, as well as I can, at the Armenian convent, where I go every day to take lessons of a learned friar, and have gained some singular

դարև իսկ Վաղերըն է աթուրթայից, զայս
այսպէս արժան է ասել զնոցանէ: Քաջ
իսկ 'ի դէպ բնաւորութեան մարդկանդ,
զայն ինչ առնել ընդ աթուրթայսն, զոր
ինչ արարին ընդ թագաւորս իւրեանց,
լքանել զիւրաքանչիւրն, 'ի դէպ իսկ ե-
լեալ նոցա նախնոյ առակին.

« Առ զայս և տուր զայն ».

« Առ արքայ և տուր արքայ »:

ԱՌ Պ . ՄԸՐԻ

4 Դեկտեմբեր 1816

Երկարագոյնս գրեցի Քեզ յանցելում
Եօթնեկի, և սակաւ ինչ յաւելից, զայն
միայն եթէ սկսայ և յառաջ վարեմ զու-
սումն հայկական լեզուի, յոր հրահան-
գիմ ըստ իմում կարի 'ի մենաստանին
Հայոց, ուր երթամ առնուլ դաս 'ի բա-
նիքուն կրօնաւորէ ումեմնէ. և ծանեայ
նորահրաշ և ոչ անպէտ տեղեկութիւնս

and not useless information with regard to the literature and customs of that oriental people. They have an establishment here – a church and convent of ninety monks, very learned and accomplished men, some of them. They have also a press, and make great efforts for the enlightening of their nation. I find the languages (which is twin, the literal and the vulgar) difficult, but not invincible (at least I hope not). I shall go on. I found it necessary to twist my mind round some severer study, and this, as being the hardest I could devise here, will be a file for the serpent.

ինչ զմասենագրութենէ և զսովորութեց
ազգին այնորիկ : Է նոցա սասանոր տեղի
բնակութեան , եկեղեցի և մենաստան ինն
սուն միանձանց , յորոց ոմանք արք հը-
մուտք են և հրահանգեալք : Է նոցա և
սպագրասուն և մեծաւ ջանիւք զհետ
են 'ի լուսաւորել զազգն իւրեանց : Դը-
ժուարին թուի ինձ լեզուն (որ յերկուս
ազգս բաժանի 'ի գրոց և յաշխարհիկ)
թէպէտ և ոչ անյալթելի (որպէս յու-
սամս) . յառաջ գիմեցից : Հարկ համա-
րեցայ կաշկանգել զմիտս խիստ ուսմամբ
իւիք , և զի սա սրպէս կարծեմ՝ խստա-
գոյնն է սասանոր՝ խարտոց օձին եղլցի :

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆԷ

ԼՈՐՏ ՊԱՅՐԸՆԻ

LORD BYRON'S

TRANSLATIONS

ՀԱՏՈՒԱԾՔ

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆՆ ՀԱՅՈՑ

ԹԱՐԳՄԱՆԵԱԼՔ

Ի Լ Ո Ր Տ Պ Ա Յ Ր Ը Ն Է

Ի հրահանգս ակնհիսն ի
հայ ըստքսա

Արշակ մեծ արքայն Պարսից և Պարթևաց, որ և ազգաւ իսկ Պարթև, ապրստամբել ասեն ՚ի Մակեդոնացւոցն, և Թագաւորել ՚ի վերայ ամենայն արևելից, և Ասորեստանեայց. և սպանանել զԱնտիոքոս Թագաւոր ՚ի Նինուէ, հնազանդեցուցանել զամենայն տիեզերս ընդ ձեռամբ իւրով:

Սա. Թագաւորեցուցանէ զեղբայր իւր զՎաղարշակ ՚ի վերայ աշխարհիս Հայոց. պատեհ իմն համարեալ այսպէս անշարժ իւրոյ Թագաւորութեանն լինել: Եւ քա-

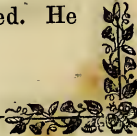
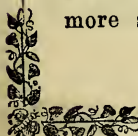

PIECES
OF THE ARMENIAN HISTORY
TRANSLATED
BY LORD BYRON

*to exercise himself in the
arm. language*

Arsaces the great king of the Persians and Parthians, is said with the Parthians to have revolted from the Macedonians, to have reigned over all Assyria and the east; and having slain the king Antiochus at Nineveh, to have reduced the world under his dominion.

He appointed his brother Valarsaces King of Armenia, rightly deeming that his dominions would thus become more secure and consolidated. He

զաք Թագաւորութեան տայ նմա զՄըծ-
բին. և սահմանս հատանէ նմա զմասն
ինչ յարեմտեայ Ասորոց, և զՊաղես-
տին, և զԱսիա, և զամենայն միջերկրեայս,
և զԹիտալիա՝ ՚ի ծովէն Պոնտոսի մինչև
՚ի տեղին՝ ուր Կաւկաս յարեմտեանն
յանգի ծով. և զԱտրպատական. (« և այլ
որչափ միտք քո և քաջութիւն հատա-
նեն. զի սահմանք քաջաց, ասէ, զէնն իւ-
րեանց. որքան հատանէ, այնքան ունի »):

Սորա կարգեալ զիշխանութիւն իւր
մեծապէս, և հաստատեալ զԹագաւո-
րութիւն իւր՝ կամ եղև գիտել սորա, Թէ
ժյք, և որպիսի արք տիրեալ են ՚ի վերայ
աշխարհիս Հայոց մինչև ցնա. զքաջաց
արդեօք, եթէ զվատաց անցեալ ունի ըզ-
տեղի:

Եւ գտեալ զոմն Ասորի Մարիբաս
(կամ Մարաբաս) Կատինայ, այր ուշիմ
և վարժ քաղդէացի և յոյն գրով, զոր
յղէ առ մեծ եղբայր իւր Արշակ արժա-
նի ընծայիւք, բանալ նմա զգիւանն ար-

bestowed upon him the royal city of Nisibin, and assigned the limits of his territory, one part from the west of Syria, and Palestine and Asia, and all the inland places and Thitalia from the Pontic sea to the spot where Caucasus ends in the western Ocean, and Atropatane, and „ whatever else thy prudence or valour may acquire. For to the brave, he says, their arms are boundaries, what they win, they wear „.

He, when he had completely tranquillized his kingdom, and established his power, desired to know, who and what sort of men had reigned before him over Armenia, and whether they were valiant or indolent.

Having chosen therefore a Syrian, Maribas (or Marabas) of Catina, a learned man, and very skilful in Chaldaic and greek literature, he sent him to his brother Arsaces, with proper pre-

քունի • և գրէ առ նա ձև բանից օրինակ
վայս :

« Արշակ Թագաւոր երկրի և ծովու .
որոյ անձն և պատկեր որպէս և է իսկ
մեր Աստուածոց . իսկ բախտ և պատա-
հումն՝ ՚ի վեր քան զամենայն Թագաւո-
րաց . և մտաց լայնութիւն՝ որչափ երկնի
՚ի վերայ երկրի . Վաղարշակ կրտսեր եզ-
բայր քո և նիզակակից , որ ՚ի քէն կար-
գեալ Արքայ Հայոց . Ո՛ղջ լեր ամենայն
յաղթութեամբ :

Քանզի պատուէր ընկալայ ՚ի քէն՝ քա-
ջութեան և իմաստութեան հոգ տանել ,
ոչ երբէք անփոյթ արարեալ զքոյովն
խրատու , այլ խնամ սարեալ հոգացայ
ամենայնի՝ որչափ միսք և հասողութիւն
բաւեցին :

Եւ այժմ ՚ի քումմէ խնամակալութե-
նէ զետեղեալ Թագաւորութիւնս՝ իոր-
հուրդ ՚ի մտի եզի գիտել , թէ ո՞յք ո-
մանք յառաջ քան զիս իցեն տիրեալ աշ-

sents, to entreat him to permit the inspection of the royal Archives; and furnished him with letters, of which the following is a specimen.

“ To Arsaces king of Earth and Sea, whose form and image are like those of our Gods, but his fortune and fate above all monarchs, and the greatness of his mind such as is the heaven above the earth; Valarsaces his younger brother and fellow-soldier, appointed by him King of Armenia, sends health and victory in all things.

Since I received thy commands to cultivate valour and wisdom, I have never neglected this thine admonition; but have administered in all things with diligent care, to the extent of my capacity and power.

Being delegated by thee to this kingdom, I have resolved to inquire what order of men ruled over Armenia before me, and what was the ori-

խարհիս Հայոց. և ուստի նախարարու-
թիւնքս՝ որ սաս կսն: Ձի ոչ կարգք ինչ
լեալ սատ յայտնի, և ոչ մեհէնից պաշ-
տամունք, և ոչ գլխաւորաց աշխարհիս
առաջինն յայտնի է, և ոչ վերջինն, և ոչ
այլ ինչ օրինաւոր. այլ խառն՝ ի խուռն
ամենայն և վայրենի:

Վասն որոյ աղաչեմ զքո Տէրութիւնդ,
հրամայես բանալ զդիւանդ արքունի ընդ-
դէմ առնդ եկելոյ առաջի քոյոյ հզօր Տէ-
րութեանդ. զի գտեալ զըզձալին եղբօր
քոյ և որդւոյ՝ բերցէ զստոյգն փութա-
պէս. և զմեր հեշտութիւնն որ ՚ի կամա-
կատարութենէ լեալ՝ քաջ դիտեմ խըն-
դութիւն քեզ լեալ: Ո՛ղջ լեր երևելիդ
բնակութեամբ ՚ի մէջ ՚Իից)):

Եւ ընկալեալ Արշակայ մեծի զգերն ՚ի
ձեռաց Մար Իբասայ Կատինայ՝ մեծաւ
լըջմատութեամբ հրամայէ առաջի առնել
նմա զ՚Իւանն արքունի՝ որ ՚ի Նինուէ.

gin of these Satrapies around me. For neither indeed appears any regularity of things here whence it may be seen, what was the worship in the temples, or what was first or last done in this region, nor are there any certain laws, hut all is confused and barbarous.

For which reasons I pray thee, my Lord, that to this man, who will abide in the presence of thy Majesty, the ingress of the royal library may be permitted that he may acquire the knowledge of such things as thy brother and son desires, and return to us with the truth. And the pleasure which is to arise from the fulfilment of our wishes, we well know will be a joy to thee also. Farewell, O thou illustrious dweller among the Gods! „

When Arsaces the Great had received these letters from Mar-Ibas of Catina, with the greatest alacrity he permitted him to search the royal Archi-

միանգամայն և ուրախացեալ այսպիսի միտս ունեւ էղբօր իւրոյ՝ որոյ զկէս ԹափաւորուԹեան իւրոյ հաւատացեալ էր :

Եւ խուզեալ սորա զամենայն մատեան սըն՝ գտանէ մատեան մի հելլէն գրով յորոյ վերայ էր՝ ասէ, վերնագիրն այսպէս .

« Այս մատեան հրամանաւ Ալէքսանդրի ՚ի Քաղզէացոց բարբառոյ փոխեալ ՚ի յոյնն, որ ունի զբուն հնոց և զնախնեացն բանս . որոյ սկիզբն լեալ սսէ զՋրուանն, և զՏիտանն, և զԱպետոսԹէ . յորում և զԻւրաքանչիւր ոք ՚ի ծնընդոց երից նախարարականացս այսոցիկ արանցս՝ զարս անուանիս կարգաւ շարադասեալ՝ յԻւրաքանչիւր տեղիս մինչև ցբազում ամս » :

Յայտմ մատենէ Մար Իբաս Աատինայ զմերոյ ազգիս միայն հանեալ զտաամուԹիւնն հաւաստի՝ բերէ առ արքայ Վաղարշակ ՚ի Մծբին, յոյն և ասորի գրով :

ves of Nineveh, rejoicing that his brother, to whom he had committed the government of half his kingdom, was endued with such a disposition.

When Mar-Ibas therefore inspected the Manuscripts, he found a certain book, in the greek character, of which this is said to have been the title :

“ This Volume was translated from the chaldaic language into greek, by order of Alexander, and contains the authentic history of the ancients and our ancestors, who are said to commence with Zeruanus, Titan, and Apetosthes ; in this book each of these three celebrated men and their posterity are registered in order each in his proper place for many years ”.

From this volume Mar-Ibas of Catina conveyed to king Valarsaces then in the city of Nisibin the history of our Nation faithfully compiled and written in syriac and greek.

Զոր առեալ... Վաղարշակ... առա-
ջին իւրոյ գանձունն համարելով՝ դներ
յարբունիսն՝ ի պահեստի մեծաւ զգու-
շութեամբ. և զմասն ինչ ՚ի յարձանի
հրամայէ դրոշմել:

Յորմէ մեր հաւաստի՝ ի վերայ հասեալ
կարգի զսուցացս՝ երկրորդեմք այսմ քոյ
հարցասիրութեանդ, ձգելով զմեր բնիկ
նախարարութիւնս մինչև ց՛Քաղդէացւոց
Սարգանապաղայ՝ և ևս մօտագոյն:

Խորեկացի ՚ի Պատմութեան Հայոց:

When... Valarsaces had received this Manuscript...esteeming it amongst his chief treasures, he directed the volume to be diligently preserved, and ordered a portion of it's contents to be engraved on a column.

Which narrative, we having verified the series of our facts, are now about to repeat at thy command, and to trace back our early government to the Chaldean Sardanapalus, and even beyond.

Corenensis in his Armenian History.

ՀԱՏՈՒԱԾ

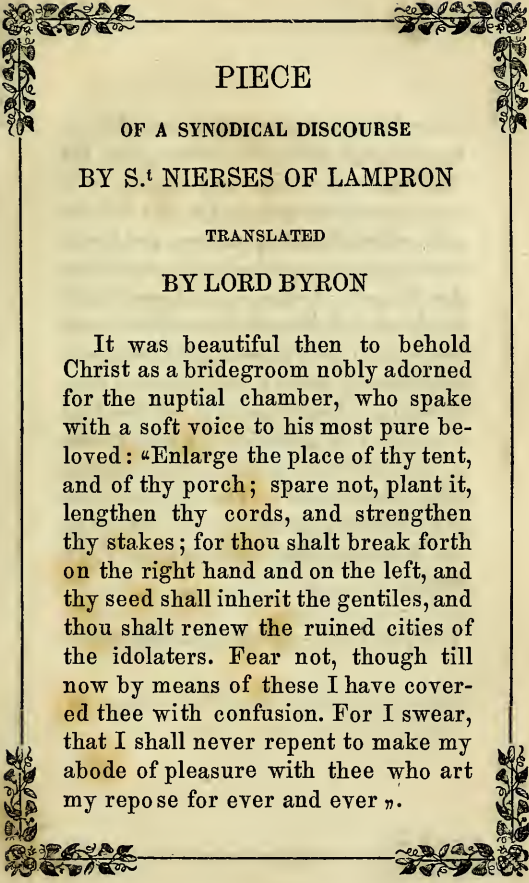
ԱՏԵՆԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ս. ՆԵՐՍԵՍԻ ԼԱՄԲՐՈՆԱՅԻՈՅ

ԹԱՐԳՄԱՆԵԱԼ

Ի ԼՈՐՏ ՊԱՅՐԸՆԷ

Եւ յայնժամ իբրև զփեսայ շքեղա-
զարդեալ՝ էր տեսանել զՃեմեալն յառա-
գաստ իւր զՔրիստոս: Չայն արձակէր
քաղցր՝ առ կոյսն ողջախոհ. « Ընդարձա-
կեա՛ զտեղի խորանի քո և զսրահից քոց,
կանգնեա՛, մի՛ խնայեր. երկայնեա՛ զա-
պաւանդակս քո, հաստատեա՛ զցիցս քո,
յաջ և յահեակ թռուսջիր. և զսւակ
քո զհեթանոսս ժառանգեսցէ. և զքա-
ղաքս աւերեալս՝ ի կռապաշտիցն շինե-
ցես: Մի՛, առէ, երկնչիր, թէ՛ մինչև ցայժմ
նորքոք յամօթ արարի զքեզ. զի երդուայ,
և ոչ ևս զղջացայց՝ ի քեզ բնակել հա-
ճութեամբ, որ ես հանգիստ իմ յաւի-
տեանս յաւիտենից »:

A decorative border with floral and leaf motifs surrounds the text. The border is composed of a top horizontal line, a bottom horizontal line, and two vertical lines on the left and right sides, all adorned with intricate floral designs.

PIECE

OF A SYNODICAL DISCOURSE

BY St NIERSES OF LAMPRON

TRANSLATED

BY LORD BYRON

It was beautiful then to behold Christ as a bridegroom nobly adorned for the nuptial chamber, who spake with a soft voice to his most pure beloved: "Enlarge the place of thy tent, and of thy porch; spare not, plant it, lengthen thy cords, and strengthen thy stakes; for thou shalt break forth on the right hand and on the left, and thy seed shall inherit the gentiles, and thou shalt renew the ruined cities of the idolaters. Fear not, though till now by means of these I have covered thee with confusion. For I swear, that I shall never repent to make my abode of pleasure with thee who art my repose for ever and ever."

Յայնժամ որ վարանէրն գազանի՝ ըսկրզքնսչարն թշնամին, ծանուցեալ թէ մեքենայքն իւր խայտառակեցան, տիեզերք աստուածսլաշտուածեամբ ծաղկեցան, պատրեալքն դարձեալ փրկեցան, ժառանգորդք դրախտին՝ ի հայրենիսն փութացան, երկրաքարշ հեշտութիւնն տեղի ես, և երկնային սրբութիւնն պայծառացաւ, գործի ատելութեանն խորտակեցաւ, և պտուղ սիրոյն սկսաւ բազմանալ, յոյս ամենեցուն՝ ի ստորնայնոցս վերացաւ, և յերկնային կայանն հանդեաւ, արտաքս սողէր յորջէն չարութեան, իբրև զառիւծ գոչելով շրջէր, բացեալ զկոկորդ չարութեանն՝ ջանացեալ առ ՚ի կլանել զեկեղեցին փրկեալ Քրիստոսիւ:

Լաւրբրունացի յԱտնևաբաևոչրևսևն:

Then the first enemy, in ambush for his prey, perceiving that his snares were discovered, and that the worship of God flourished throughout the world, observing that those who had been deceived were redeemed, and that the inheritors of paradise returned to their country, that the celestial holiness poured forth its glory, that the instrument of hatred being broken, the fruits of charity began to multiply themselves, and the hope of all no longer turned to the earth, ascended to the heavenly abodes, forth from the cave of his malice he issued, like the lion roaring in his anger, and roamed about with open and insatiate jaws, to devour the church recovered by Christ.

Lampronensis in his Synodical oration.

ԹՈՒՂԹ ԿՈՐՆԹԱՅԻՈՅՆ

ԱՌՍՈՒՐԲ ԱՌԱՔԵՍԱԼՆ ՊԱՒՂՈՍ

(Գտնույ յԱստուածաշուքն չայոց՝
ի կարգի Անյայտից) :

ԹԱՐԳՄԱՆ ԵՍԼ

Ի ԼՈՐՏ ՊԱՅՐԸՆԷ

1. Ստեփանոս և որք ընդ նմա երկ-
ցունք, Դաբնոս, Եւբուլոս, Թէոփիլոս
և Քսինոն՝ առ Պաւլոս հայր մեր և աւե-
տարանիչ, և հաւանարիմ՝ վարդապետ
'ի Քրիստոս Յիսուս, ուջոյն :

2. Արք ոմանք երկու եկին 'ի Կորն-
թոս՝ Սիմոն անուն և Կղէբոս, որք կոր-
ծանեցին քաջ քաջ զոմանց հաւատա,
հրատուրոյս և ապականեալ բանիւք .

3. Յորոց բանից վերայ դու ինքնին
սլարտիս հասանել .

4. Զի մեք 'ի քէն ոչ երբէք լուաք
զայնպիսի բանս, և ոչ յայլոցն առաքելոց .

THE EPISTLE OF THE CORINTHIANS

TO ST. PAUL THE APOSTLE.

*(Found in the Armenian Bible as an
Apocryphal writing.)*

TRANSLATED

BY LORD BYRON

1. Stephen, and the elders with him
Dabnus, Eubulus, Theophilus and Xi-
non to Paul our father and evangelist
and faithful master in Jesus Christ,
Health.

2. Two men have come to Corinth,
Simon by name and Clebus, who vehe-
mently disturb the faith of some with
deceitful and corrupt words;

3. Of which words thou should'st
inform thyself:

4. For neither have we heard such
words from thee, nor from the other
apostles:

5. Այլ այսչափ գիտեմք՝ որ ինչ՛ի քէն
լուաք, և որ ինչ՛ի նոցանէն լուաք, հաս-
տատուն պահեմք:

6. Բայց յայսմիկ յոյժ ողորմեցաւ Տէր,
զի մինչ դու իսկ մարմնով ընդ մեզ ես,
միւսանգամ լուիցուք:

7. Արդ կամ գրեալ դու առ մեզ, և
կամ ինքնին դու առ մեզ վաղվաղակի ե-
կեսջիր:

8. Մէք հաւատամք՝ի Տէր՝ թէ որպէս
յայտնուածին ցուցաւ Թէոփետայ, եթէ
փրկեաց զքեզ Տէր՝ի ձեռաց անօրինին:

9. Եւ են բանք մոլորութեան սլոճոցն՝
զոր ասենն և ուսուցանենն, այսպէս:

10. Չէ սարտ ասեն զմարգարէսն ընդ-
ունել.

11. Եւ ոչ Աստուած ասեն ամենակալ.

12. Եւ ոչ ասեն յարութիւն մարմնոց
մեռելոց.

5. But we know only that what we have heard from thee and from them, we have kept firmly.

6. But in this chiefly has our Lord had compassion, that, whilst thou art yet with us in the flesh, we are again about to hear from thee.

7. Therefore do thou write to us, or come thyself amongst us quickly.

8. We believe in the Lord, that, as it was revealed to Theonas, he hath delivered thee from the hands of the unrighteous.

9. But these are the sinful words of these impure men, for thus do they say and teach.

10. That it behooves not to admit the prophets:

11. Neither do they affirm the omnipotence of God:

12. Neither do they affirm the resurrection of the flesh:

13. Եւ ոչ զմարդն ասեն բնաւ ստեղծեալ յԱստուծոյ .

14. Եւ ոչ 'ի կուսէն Մարիամայ ծնեալ առնեն զՅիսուս Քրիստոս մարմնոջն .

15. Եւ ոչ զաշխարհս արարած առնեն Աստուծոյ , այլ հրեշտակի ուրումն :

16. Արդ փոյթ յանձին կաջիր հասանել առ մեզ .

17. Զի առանց գայթակղութեան կայցէ քաղաքս Կորնթացւոց .

18. Եւ նոցա յիմարութիւնն յայտ յանդիմանութեամբ ամենեցուն խայտառակեալ մերժեցին . Ողջ լեր :

Առին , տարան զթուղթն սարկաւազք 'ի քաղաքն Փիլիպպեցւոց՝ Թերեպոսս և Տիբոս . զի իբրև ան զայն թուղթն Պաւղոս՝ թէպէտ և ինքն 'ի կապանս էր վասն Ստատոնիկեայ Ապոփոլանի կնոջ , իբրև մոռանալ նմա զկապանս , և սուգ սուռուղ նմա վասն բանիցն զոր լուաւ . և

13. Neither do they affirm that man was altogether created by God :

14. Neither do they affirm that Jesus Christ was born in the flesh from the Virgin Mary :

15. Neither do they affirm that the world was the work of God, but of some one of the Angels.

16. Therefore do thou make haste to come amongst us :

17. That this city of the Corinthians may remain without scandal :

18. And that the folly of these men may be made manifest by an open refutation ; Fare thee well.

The deacons Thereptus and Tichus received and conveyed the epistle to the city of the Philippians. When Paul received the epistle although he was then in chains on account of Statonice the wife of Apopholanus, yet as it were forgetting his

ասէ լալով, իբրև թէ լաւ էր ինձ եթէ վախճանեալ էի՝ և ընդ Տեառն էի, քան թէ աստէն նովին մարմնով, և զայսպիսի բանս և զաղէտս լսեմ՝ զսուտ վարդապետութեան, զի տրտմուցիւնն ՚ի տրտմութեան վերայ հասանէ աւագիկ: Եւ յայդչափ տառասլանաց վերայ կալ ՚ի կապանս, և տեսանել զայդ սղէտ տարակոյս, աւ որո ընթացեալ սատանայի և մենքենայից նորա, գործել հնարի զջարիս: Եւ այսպէս բազում չարչարանօք առնէր Պաւլոս թղթոյն պատասխանի:

bonds, he mourned over these words, and said weeping: — It were better for me to be dead, and with the Lord. For while I am in this body, and hear the wretched words of such false doctrine; behold, grief arises upon grief, and this trouble adds a weight to my chains, when I behold this calamity, and progress of the machinations of Satan, who searcheth to do wrong. — And thus with deep affliction Paul composed his reply to the epistle.

Թ ՈՒՂԹ Պ Ա Ի Ղ Ո Ս Ի

ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ

(Գրուեալ յԱստուածաշուքն չայոց՝
ի կարգի Անյայտից) :

ԹԱՐԳՄԱՆԵԱԼ

Ի ԼՈՐՏ ՊԱՅՐԸՆԷ

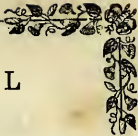

1. Պաւղոս կալանաւոր Յիսուսի Քրիստոսի առ եղբարս Կորնթացիս, 'ի բաղում վրիպակէ աստի ողջոյն :

2. Ես ոչինչ կարի զարմացեալ եմ՝ եթէ այդչափ վաղվազակի ընթանան հրապոյրք չարին :

3. Այլ զի Տէր Յիսուս վաղվազակի արասցէ զգալուսան իւր, վասն այնորիկ որ փոփոխեն և անարգեն զհրամանս նորա :

4. Այլ ես 'ի սկզբանէ զայն ուսուցի ձեզ, որ ես ինքնին ընկալայ յառաջնոց առաքելոցն, որ զամենայն ժամանակ ընդ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի շրջէին :

EPISTLE OF PAUL

TO THE CORINTHIANS

*(Found in the Armenian Bible as an
Apocryphal writing.)*

TRANSLATED

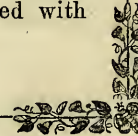

BY LORD BYRON

1. Paul in bonds for Jesus Christ,
disturbed by so many errors, to his
Corinthian brethren, Health.

2. I nothing marvel that the preachers
of evil have made this progress.

3. For because the Lord Jesus is
about to fulfil his coming, verily on
this account do certain men pervert
and despise his words.

4. But I verily, from the beginning
have taught you that only which I
myself received from the former A-
postles, who always remained with
the Lord Jesus Christ.

5. Եւ արդ ասեմ, զի Տէր Յիսուս Քրիստոս 'ի Մարիամայ կուսէ ծնաւ, որ էր 'ի զաւակէն 'Իաւթի.

6. Ըստ աւետեաց՝ Հոգւոյն սրբոյ, առ 'ի Հօրէ 'ի յերկնից առաքելոյ 'ի նմա.

7. Զի յաշխարհս մտեսցի Յիսուս, և ազատեսցէ զամենայն մարմին իւրով մարմնօքն. զի զմեզ 'ի մեռելոց յարուսցէ.

8. Որպէս եցոյց զանձն օրինակ:

9. Եւ զի յայտ լիցի զի մարդն 'ի Հօրէ ստեղծաւ:

10. Վասն այնորիկ մարդն 'ի կորուստեանն իւրում անխնդիր ոչ մնաց.

11. Այլ խնդրեցաւ. զի 'ի ձեռն օրդեգրութեանն կենդանացի:

12. Քանզի Աստուած որ ամենայնի Տէրն է, հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. որ արար զերկինս և զերկիր, առաքեաց նախ 'ի Հրէայսն զմարգարէսն.

5. And I now say unto you, that the Lord Jesus Christ was born of the Virgin Mary, who was of the seed of David,

6. According to the annunciation of the Holy Ghost, sent to her by our Father from heaven;

7. That Jesus might be introduced in the world, and deliver our flesh by his flesh, and that he might raise us from the dead.

8. As in this also he himself became the example.

9. That it might be made manifest that man was created by the Father;

10. He has not remained in perdition unsought,

11. But he is sought for, that he might be revived by adoption.

12. For God who is the Lord of all, the father of our Lord Jesus Christ, who made heaven and earth, sent first the prophets to the Jews :

13. Ձի 'ի մեզոց սնախի նոցա զնոսա կորզեսցէ, և հանցէ յարգարուծիւն իւր:

14. Ձի կամէր նախ փրկել զսունն Իսրայէլի, բաշխեաց արկ նա յոգւոյ սնախի 'ի վերայ մարգարէիցն.

15. Որ զանմնլարն աստուածապաշտուծիւն և զճնուհոն Քրիստոսի քարոզեսցեն ժամանակօք բազմօք:

16. Իսկ որ անօրէն իշխանն էր իբրև սատուածանալ կամեցաւ, ձեռն արկանէր 'ի նոսա.

17. Եւ զամենայն մարդիկ մեղօք կապէր.

18. Քանզի և դատաստանք աշխարհի մերձեալ էին:

19. Աստուած ամենակալ իբրև արդարացուցանել կամեցաւ, և ոչ կամեցաւ խոտել զիւր ստեղծուածն,

20. Իբրև ետես չարչարեալ, ոլորմեցաւ.

21. Եւ տռաքեաց 'ի վախճան ժամա

13. That he would absolve them from their sins, and bring them to his justice.

14. Because he wished to save first the house of Israel, he bestowed and poured forth his Spirit upon the prophets;

15. That they should for a long time preach the worship of God, and the nativity of Christ.

16. But he who was the prince of evil, when he wished to make himself God, laid his hand upon them.

17. And bound all men in sin.

18. Because the judgement of the world was approaching.

19. But almighty God, when he willed to justify, was unwilling to abandon his creature;

20. But when he saw his affliction, he had compassion upon him.

21. And at the end of the time he

նակաց զՀոգին սուրբ 'ի կոյսն , յառա-
ջագոյն նկատեալ մարգարէիւք :

22. Որ իբրև սրտի մտօք հաւատաց ,
եղև արժանի յղանալ և ծնանել զՏէր
մեր Յիսուս Քրիստոս :

23. Զի կորստական մարմնովն , որով
հպարտացեալ յարգի լինէր չարն , նովին
մարմնովն կշտամբեալ յանդիմանեացի ,
Թէ չէր իսկ Աստուած :

24. Զի 'ի մարմին անդր յիւր Յիսուս
Քրիստոս կոչեաց և փրկեաց զկորստա-
կան մարմինն . և ձգեաց զնոսա 'ի կեանսն
յաւիտենից 'ի ձեռն հաւատոցն :

25. Զի արդարութեան տաճար սուրբ
յիւր մարմին անդր լինելոց ժամանա-
կացն պատրաստեցէ .

26. Յոր և մեքն իբրև հաւատացաք ,
ազատեցաք :

27. Ապա գիտասջիք եթէ ոչ են նոքա
որդիք արդարութեան , այլ բարկութե .

28. Զի զողորմութիւնն Աստուծոյ կար-
ձեն յանձանց իւրեանց ,

sent the Holy Ghost into the Virgin foretold by the prophets.

22. Who believing readily, was made worthy to conceive, and bring forth our Lord Jesus Christ.

23. That from this perishable body, in which the evil spirit was glorified, he should be reprov'd, and manifest-ed, that he was not God.

24. For Jesus Christ in his flesh had recalled and saved this perishable flesh, and drawn it into eternal life by faith.

25. Because in his body he should prepare a pure temple of justice for all ages ;

26. In whom we also when we believe are saved.

27. Therefore know ye that these men are not the children of justice, but the children of wrath ;

28. who turn away from themselves the compassion of God,

29. Եւ ասեն, եթէ ոչ են երկինք և երկիր և ամենայն արարածք՝ ձեռագործք Հօրն ամենայնի :

30. Այլ նոքա անիծեալքն զօձին ուսումն ունին :

31. Բայց դուք՝ զօրութեամբն Աստուծոյ՝ ՚ի բաց մերժեցարուք ՚ի նոցանէ. և զխոսոր վարդապետութիւննոցա՝ ՚ի ձէնջ ՚ի բաց հալածեցէք :

32. Զի ոչ էք դուք որդիք անհնազանդութեան, այլ մանկունք սիրեցելոյն եկեղեցւոյ :

33. Վասն որոյ ժամանակ յարութեան քարոզեցաւ ընդ ամենեւեան :

34. Բայց սր ասեն՝ չիք յարութիւն մարմնոյ, նոքա իսկ չեն յաւնեւոց ՚ի կեանսն յաւիաննից .

35. Այլ ՚ի դատապարտութիւն : Զի ՚ի դատաստան յարիցեն թերահաւապ մարմնով .

36. Զի զմարմինն զոր ասեն թէ չիք

29. who say that neither the heavens nor the earth were altogether works made by the hand of the Father of all things.

50. But these cursed men have the doctrine of the serpent.

51. But do ye by the power of God withdraw yourselves far from these, and expel from amongst you the doctrine of the wicked.

52. Because you are not children of disobedience but the sons of the beloved Church.

53. And on this account the time of the resurrection is preached to all men.

54. Therefore they who affirm that there is no resurrection of the flesh, they indeed shall not be raised up to eternal life,

55. but to judgement and condemnation shall the unbeliever arise in the flesh:

56. for to that body which denies

յարութիւն, նոցա մի լիցի յարութիւն.
զի այնպիսիքն 'ի յարութենէն ուրա-
ցեալք գտանին :

37. Նա և դուք, արք Կորնթացիք գի-
տէք զցորենոյդ սերմանէ, և զայլոց սեր-
մանաց .

38. Զի հատ լոկ մերկ անկանի յեր-
կիր, և անդ 'ի խոնարհ նախ մեռանի .

39. Եւ ապա յառնէ կամօքն Տեառն՝
զնոյն մարմին զգեցեալ .

40. Եւ ոչ եթէ լոկ մարմին մեկին յառ-
նէ, այլ բազմապատիկ սոհմականօք կան-
գնեալ օրհնի :

41. Այլ մեզ պարտ էր ոչ միայն 'ի
սերմանաց անսի տուակո 'ի մէջ բերել,
այլ 'ի պատուական մարմնոց մարդկանէ :

42. Իուք ինքնին գիտէք զՅովնան որ-
դի Ամսթեայ .

43. Վասն զի յամառեաց նա 'ի քարո-
ղէն Նինուէացոց, ընկեցաւ 'ի պորտ ձը-
կանն զերիւս աիւս և զերիս գիշերս .

the resurrection of the body, shall be denied the resurrection, because such are found to refuse the resurrection.

37. But you also, Corinthians! have known from the seeds of wheat, and from other seeds;

38. That one grain falls dry into the earth, and within it first dies;

39. And afterwards rises again by the will of the Lord indued with the same body:

40. Neither indeed does it arise the same simple body, but manifold, and filled with blessing.

41. But we must produce the example not only from seed, but from the honorable bodies of men.

42. Ye also have known Jonas the son of Amittai;

43. Because he delayed to preach to the Ninevites, he was swallowed up in the belly of a fish for three days and three nights:

44. Յետ երկց աւուրց լուաւ աղօթից նորա Աստուած, և ած 'ի վեր 'ի ներքին անդնդոց անտի.

45. Եւ ոչինչ ապականեցաւ մարմինն նորա, և ոչ արտեան մի կորացաւ:

46. Ո՛րչափ ևս առաւել վասն ձեր թերահաւասք.

47. Եթէ հաւատաւիք դուք 'ի Տէր Յիսուս Քրիստոս, յարուսցէ զձեզ որպէս ինքն յարեաւ:

48. Զի եթէ ոսկերքն Եղիշէի մարգարէի 'ի վերայ մեռելոյն անկեալ՝ յարուցին զմեռեալն,

49. Ի՞նչ ո՞րչափ ևս առաւել, որ 'ի մարմին և յարիւն և 'ի հոգին Քրիստոսի յեցեալ էք, յայնմ աւուր յարիջիք ողջանդամք մարմնով:

50. Իսկ Եղիա մարդարէ զորդի այրւոյն գիրկս արկ և յարոյց 'ի մեռելոց.

51. Ո՛րչափ ևս առաւել Յիսուս Քրիստոս և զձեզ յարուսցէ յաւուրն յայնմիկ, որպէս և ինքն իսկ յարեաւ 'ի մեռելոց ողջանդամ մարմնով:

44. And after three days God heard his supplication, and brought him out from the deep abyss ;

45. Neither was any part of his body corrupted, neither was his eyebrow bent down ;

46. And how much more for you, oh men of little faith !

47. If you believe in our Lord Jesus Christ, he will raise you up, even as he himself hath risen.

48. If the bones of Elisha the prophet falling upon the dead, revived the dead,

49. By how much more shall ye, who are supported by the flesh and the blood and the Spirit of Christ, arise again on that day, with a perfect body?

50. Elias the prophet embracing the widow's son raised him from the dead,

51. By how much more shall Jesus Christ revive you on that day with a perfect body, even as he himself hath risen ?

52. Ապա թէ այլ ինչ տարապարտուց ընդունիք,

53. Աշխատ դք յայսմհետէ զիս մի արասցէ. զի ես զկապանս յանձին իմում կրեմ,

54. Զի զՔրիստոս շահեցայց. և կրատանաց մարմնոյս այսմիկ համբերեմ, զի յարութեան մեռելոցն արժանի եղէց :

55. Եւ դուք իւրաքանչիւր դք որպէս ընկալարուք զօրէնսն 'ի ձեռաց երանելի մարգարէիցն, և սրբոյ աւետարանին՝ հաստասուն կաջիք.

56. Եւ վարձս ընկաջիք 'ի յարութեան մեռելոց. զկեանսն յաւիտենից ժառանգեսջիք :

57. Ապա եթէ թերահաւատ դք չինիցի և յանցանիցէ, դատաստան անձին իւրում նիւթէ ընդ չարագործսն. և ընդ այնոսիկ որ զայնպիսի առաջարկութիւն մոլորութեան մարդկան ունին՝ պատժին :

58. Զի նոքա ինքնին իսկ են ծնունդք

52. But if ye receive other things vainly,

53. Henceforth no one shall cause me to travail: for I bear on my body these bonds

54. To obtain Christ, and I suffer with patience these afflictions to become worthy of the resurrection of the dead.

55. And do each of you having received the law from the hands of the blessed prophets and the holy gospel, firmly maintain it;

56. To the end that you may be rewarded in the resurrection of the dead and the possession of life eternal.

57. But if any of ye not believing shall trespass, he shall be judged with the misdoers and punished with those who have false belief.

58. Because such are the genera-

իժից և կորիւնք օձից և քարբից :

59. Մերժեցարուք և 'ի բաց մեկնեցարուք 'ի նոցանէ զօրութեամբ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի :

60. Եւ եղիցի ընդ ձեզ խաղաղութիւն և շնորհք Անդրանկին սիրելւոյ . Ամէն :

tions of vipers, and the children of dragons and basilisks.

59. Drive far from amongst ye, and fly from such, with the aid of our Lord Jesus Christ.

60. And the peace and grace of the beloved Son be with you! Amen.

1. The first part of the paper is devoted to a general introduction of the subject and a statement of the main results. In this part, the author discusses the historical background of the problem and the motivation for the present study. The main results are stated in a clear and concise manner, and the author provides a brief outline of the proof.

2. The second part of the paper is devoted to the proof of the main results. The author uses a combination of analytical and numerical methods to establish the validity of the results. The proof is presented in a logical and systematic manner, and the author provides a detailed explanation of each step.

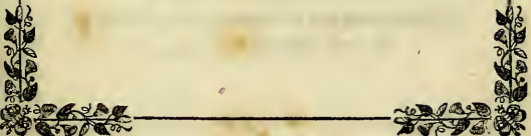
3. The third part of the paper is devoted to a discussion of the implications of the results and some possible future work. The author discusses the significance of the results and their potential applications in various fields. The author also discusses some of the limitations of the current study and suggests some directions for future research.

LORD BYRON'S
POETRIES

ԼՈՐՏ ԳԱՅՐԸՆԻ
ՔԵՐԹՈՒԱԾՔ

THE DESTRUCTION
OF SENNACHERIB

The Assyrian came down like the wolf
on the fold,
And his cohorts were gleaming in
purple and gold;
And the sheen of their spears was
like stars on the sea,
When the blue wave rolls nightly
on deep Galilea.

Like the leaves of the forest when
summer is green,
That host with their banners at sun-
set were seen:
Like the leaves of the forest when
autumn hath blown,
That, host on the morrow lay wither-
'd and strown.

ԿՈՏՈՐԱԾ ԲԱՆԱԿԻՆ

Ս Ե Ն Ե Ք Ե Ր Ի Մ Ա Յ

Հրոսէր Ասուր որպէս ըզգայլ 'ի հօտ
գառանց .

Վաշտք իւր վառեալք ոսկեփողփող
ծիրանէծագ ,

Եւ շողք աիգացն որպէս առուղք հա-
րեալ թափանց

Ի Գալիլեայն գիշերաշարժ կապոյտ կո-
հակ :

Որպէս սաղարթք մայրեաց դաւար ամա-
րայնի

Դրօշք թըշնամեաց շողշողային 'ի մոլտու
արփւոյն .

Որպէս սաղարթք մայրեաց տըմոյն 'ի
յաշնայնի

Գունդք թըշնամեաց սապասա կային
'ի դարձն այգոյն :

For the Angel of Death spread his
wings on the blast,
And breathed in the face of the foe
as he pass'd;
And the eyes of the sleepers wax'd
deadly and chill,
And their hearts but once heaved,
and for ever grew still!

And there lay the steed with his no-
stril all wide,
But through it there roll'd not the
breath of his pride:
And the foam of his gasping lay
white on the turf,
And cold as the spray of the rock-
beating surf.

And there lay the rider, distorted and
pale,
With the dew on his brow and the
rust on his nail;
And the tents were all silent, the
banners alone,

Քանզի սփռեաց զթևս 'ի միգի՝ հրեշտակ
մահունն .

Յերթալն իւրում փրչեաց 'ի դէմս գրն
դին չըւառ .

Եւ կափուցան աչք նիրհելոցն 'ի ցուրտ
'ի քունն ,

Եւ սիրաք ըղմի նուագ ամբարձեալք՝
ցածեան խապառ :

Անդ տարածեալ կայ երիվար ուրնգամ
քրն բաց ,

Այլ ոչ հրաշունչ փորասելով ահեղա-
լանջ .

Փրփուրն յերախ ձեան գոյն մածեալ
վերայ մարգաց ,

Յուրա զինչ կոհակ բաղխեալ ընդ ժայռ
ու 'ի ծով նահանջ :

Եւ անդ հեծեալ դրնի յորսայս եւ դաւ
կահար ,

Յունք ցօլաթուրմ, կազմած զինուն
հարեալ 'ի ժանգ .

Անդ վրանք կանգնեալք լռութիւնք , և անդ
դրօշք վայրապար ,

The lances unlifted, the trumpet
unblown.

And the widows of Ashur are loud in
their wail,
And the idols are broke in the tem-
ple of Baal;
And the might of the Gentile, uns-
mote by the sword,
Hath melted like snow in the glan-
ce of the Lord!

Անդ նիզակք կոր, եւ փողք անձայն ու
անարձագանդ :

Եւ ողբս առեալ ճրչեն կոծին այրիքն
Ասուր .

Կործան գընին կուռք 'ի տաճարըս Բա-
հայու .

Եւ զօրութիւն հեթանոսաց մաշեալ
'ի սուր ,

Ի հայել Տեառն՝ որպէս ըզձիւն հա-
լեալ հեղու :

ADDRESS

TO THE OCEAN

There is a pleasure in the pathless
woods,
There is a rapture on the lonely
shore,
There is society, where none in-
trudes,
By the deep sea, and music in its
roar :
I love not Man the less, but Nature
more :
From these our interviews, in which
I steal
From all I may be, or have been
before,
To mingle with the universe, and
feel

ՈՒՂԵՐՁ

Ա. Ռ. ՈՎԿԻԱՆ ՈՍ

Հէշտալիք ինձ անտառք անհետք եւ ան-
կոխք,

Զմայլեցուցիչք ոգւոցս՝ ափունք մե-
նաւոր.

Ընկերութիւն՝ զոր ոչ յանկարծ խռո-
վէ որք,

Ի ծովն՝ ի խոր, ուր ձայնք նուագաց՝
ալիքն իւր:

Զմարդիկ չատեամ, յաւէտ սիրեմ՝ ըզ-
բնութիւն,

Մինչ յայց սոցին երթամ, ՚ի նոյնս
զիս ծածկել

Յորմէ եղէն և յոր կարեմըս լինեւ,

Զանձն իմ խառնեւ ընդ աիեզերս եւ
ըզգաւ

What I can ne'er express, yet can
not all conceal.

Roll on, thou deep and dark blue O-
cean — roll !

Ten thousand fleets sweep over
thee in vain ;

Man marks the earth with ruin —
his control

Stops with the shore ; — upon the
watery plain

The wrecks are all thy deed, nor
doth remain

A shadow of man's ravage, save his
own,

When, for a moment, like a drop
of rain

He sinks into thy depths with bub-
bling groan,

Without a grave, unknell'd, uncof-
fin'd, and unknown.

His steps are not upon thy paths, —
thy fields

Չոր ոչ յայսնեւ կարեմ եւ ոչ լուռ
ինչ կալ:

Ե՛րթ ովկէան արջնակապոյտ, Թափ ընդ
Թափ.

Չուր ըզմիանամք քովք սահարկէ նա-
ւախումք.

Մարդ աւերէ զերկիր, կասի առ ծո-
վափ.

Անդ քո եզերք արձանանան նրմին
Թումք:

Ի ջուրցն 'ի դաշտ՝ դու լոկ գարծես ա-
ւերած.

Մի է միայն մարդոյն աւեր անդ. ինքն
իսկ,

Յորժամ հանգոյն տեղատարափ ան-
ձրեւաց

Վիժէ ճողփամք 'ի խորս քոյին յոր-
ձանոտ,

Անդագանկ, անհունչ, անպաս ուան-
ծանօթ:

Ոչ ձրգեսցեն ոտք նարա բնաւ հետս 'ի
քեզ.

Are not a spoil for him, — thou dost
arise
And shake him from thee ; the vile
strength he wields
For earth's destruction thou dost
all despise,
Spurning him from thy bosom to
the skies,
And send'st him, shivering in thy
playful spray
And howling, to his gods, where
haply lies
His petty hope in some near port
or bay,
And dashest him again to earth : —
there let him lay.

The armaments which thunderstrike
the walls
Of rock-built cities, bidding nations
quake,
And monarchs tremble in their ca-
pitals,

Ոչ վարեցէ զկապուտ հովտացդ յա-
լարի .

Դու վերացեալ՝ ՚ի բաց ըզնա հերբես-
ցես ,

Հենգնեալ զուժովն՝ որով նա դղորդ
տայ երկրի .

Սնդընդամուղ արոփմամբ ձրգես զնա
'նդ երկին ,

Եւ ջախջախեալ տաս խաղալիկ քոց
ծրփանց ,

Մինչ նա դեռ դից մաղթէ , ու առ
յոյս չըլառին՝

Հուս նաւակայս կամ գոգ ուրեք շնոր
հէ բաղդ .

Վարեալ ձրգես ՚ի ցամաք . թող կաց-
ցէ անդ :

Որմնախարխար զէնք որ ձաքար դրղե-
կաց

Սարսեցուցիչք ազանց բախմամբ շան-
թակովք ,

Թապաւորաց դրդուիչք ՚ի դահս անդ
իւրեանց ,

The oak leviathans, whose huge
    ribs make
Their clay creator the vain title
    take
Of lord of thee, and arbiter of war;

These are thy toys, and, as the sno-
    wy flake,
They melt into thy yeast of waves,
    which mar
Alike the Armada's pride, or spoils
    of Trafalgar.

Thy shores are empires, changed in
    all save thee —
Assyria; Greece, Rome, Carthage,
    what are they?
Thy waters wasted them while they
    were free,
And many a tyrant since; their sho-
    res obey
The stranger, slave, or savage;
    their decay

Կիտահասակ կաղնեկուռ նաւք լայ-
նակողք՝

Յոր պանծացեալ կոչեն հաստիչքն հո-
ղեղէն

Զանձինս իշխան ծովու և տեարըս
մարտից,

Սոքա զբօսանք են քո, և զերդ ձեան
ծրւէն

Յաւեացդ հալին փրփուրս՝ ելոցն ո-
տրնհար

Գունն Արմատայ եւ նըշխարաց Դրա-
փալկար:

Ափունքդ այդ են պետութիւնք՝ բիւր
փոխեալ դէպ.

Ասուր, Ելլագ, Հռովմ, Կարբեդոն,
զինչ գոքին.

Զուր քո մաշէր ըզնոսա, մինչ բըռ-
նակերպ

Յաղատութեան մինչ իւրեանց դեռ
յողային.

Եկաց, խըժից և սարրկաց նոք՝ արկին
սանձ.

Has dried up realms to deserts: —
not so thou,
Unchangeable save to thy wild wa-
ve's play —
Time writes no wrinkle on thine
azure brow —
Such as creation's dawn beheld,
thou rollest now.

Thou glorious mirror, where the Al-
mighty's form
Glasses itself in tempests; in all
time,
Calm or convulsed — in breeze, or
gale, or storm,
Icing the pole, or in the torrid cli-
me
Dark-heaving; — boundless, end-
less, and sublime —
The image of Eternity — the thro-
ne
Of the Invisible; even from out thy
slime

Յանկմանն նոցա օ պատք ուանապատք
գըձձեցան .

Ոչ այդպէս դու . կաս անփոխ բաց 'ի
մկանանց .

Կապոյտ դիմիդ չածէ խորչումն ամա-
նակ ,

Իբր 'ի ստեղծմանն այգուն՝ հոսես
նոյնգունակ :

Ո՛վ հրաշափառ դու հայելի , յոր Վէ-
հին

Կերպարանի դիմակ 'ի ծուփըս մըրը-
կաց .

Եւ մինչ հանդարտ , մինչ 'ի սարսուռ ,
'ի հովին ,

Ի փոթորիկս , առ սառնասոյզ բեւե-
ւաց

Եւ ընդ թօնուա այրեցածին խորչա-
կաւ ,

Անեզր ուանհուն յաւերթութեան
դու պասկեր ,

Քահ անսուսին : Ի քո հիւթոյ կառու-
ցաւ

The monsters of the deep are made ; each zone
Obeys thee ; thou goest forth, dread,
fathomless, alone.

And I have loved thee, Ocean! and
my joy
Of youthful sports was on thy breast
to be
Borne, like thy bubbles, onward :
from a boy
I wanton 'd with thy breakers —
they to me
Were a delight ; and if the freshen-
ing sea
Made them a terror—'t was a pleas-
ing fear,
For I was as it were a child of thee,
And trusted to thy billows far and
near,
And laid my hand upon thy mane —
as I do here.

Զուլիբ զեռնոց վըհիդ . երկիր քեզ
պատկառ .

Սիգաս դու պերճ, անհետազօտ մենա,
փառ :

Եւ սիրեցի ես ըզքեզ ո՛ ովկէան .

Ինձ մանկական զբօսանք եղեն քո ա-
լիք ,

Սահիլ 'ի նոյնս՝ պըզպըջտկաց քոց նը-
ման ,

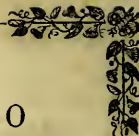
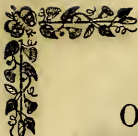
Եւ ամինակոծ կոհակքդ ինձ միշտ խա-
ղալիկք .

Հաճոյք էին ինձ այնք . եւ ծով [Թէ
ցըրտիկ

Սհ արկանէր նոքօք՝ ախորժ եւ ահն
էր .

Զի նման նոցին էի եւ ես քս մտնկիկ ,
Վըստահ յալեացդ ըզբօսակս մերձ
եւ հեռուստ ,

Եւ ձեռն իմ էր՝ իբր արդ՝ 'ի բաշ քո
հարուստ :

ON WATERLOO

There was a sound of revelry by
night,
And Belgium's capital had gather'd
then
Her beauty and her chivalry, and
bright
The lamps shone o'er fair women
and brave men;
A thousand hearts beat happily;
and when
Music arose with its voluptuous
swell,
Soft eyes look'd love to eyes which
spake again,
And all went merry as a marriage-
bell;
But hush! hark! a deep sound stri-
kes like a rising knell!

Ի ՎԱԴԵՐԼՈՒ

Բոմբիւն ձայնի հրնչեր 'ի մէջ գիշերի.

Խըմբեալ կային 'ի մայր Բելգեան քա-
ղաքաց

Պար նազելեաց ու ասպետք. եւ լոյս
լապտերի

Լոյս տայր արի արանց, կանանց գե-
ղեցկաց.

Հազարք սըրտից բաբախէին բարե-
բաստ.

Եւ մինչ ամբարձ գուսանութիւն ձայն
ողեղ՝

Աչք սիրաշարժ հայէր գիպէր առ ա-
չեղ.

Իբր հարսանեաց 'ի կոչ եկեալ զը-
ւարթք յոյժ. —

Այլ լուռ. խոր հրնչէ ձայն զինչ զանդ
մահագոյժ: —

Did ye not hear it? — No; 't was but
the wind,
Or the car rattling o'er the stony
street;
On with the dance! let joy be un-
confined;
No sleep till morn, when Youth and
Pleasure meet
To chase the glowing hours with
flying feet —
But, hark! — that heavy sound
breaks in once more,
As if the clouds its echo would re-
peat;
And nearer, clearer, deadlier than
before!
Arm! arm! it is — it is — the can-
non's opening roar!

Within a window'd niche of that high
hall
Sate Brunswick's fated chieftain;
he did hear

Ո՛չ լըսիցէք. — ոչ հողմոց հունչ իցէ
այդ,

Կամ թէ կառաց ընդ սալս ռահից դը-
ղըրդիւն.

Հնապ 'ի պար. երկարեսցին խինդ եւ
կայթ.

Մինչ ցառաւօտ, զի 'նդ խաղուց եւ
մանկութիւն

Յորս եռանդուն ժամուց 'ի թռիչս
սրագոսն : —

Այլ լըւո... ահեղ իմն հընչէ ձայնն
այն յանկարծ,

Որպէս ամպոց կըրկնեալ ըզնոյն իրե-
րաց.

Մօտ իսկ ահա եւ մահագոյժ գայ ու
րստ.

Ի զէն 'ի զէն. ահա շանթէ զայդ հրա-
նօթ :

Ի պատըզգամբ պատուհանաց դահլըճին

Պրունզվիբայն սլերճ զօրավար բազ-
մեալ կայր.

That sound the first amidst the fe-
stival,
And caught its done with Death's
prophetic ear;
And when they smiled because he
deem'd it near,
His heart more truly knew that peal
too well
Which stretch'd his father on a
bloody bier,
And roused the vengeance blood
alone could quell:
He rush'd into the field, and, fore-
most fighting, fell.

Ah! then and there was hurrying to
and fro,
And gathering tears, and tremblings
of distress,
And cheeks all pale, which but an
hour ago
Blush'd at the praise of their own
loveliness;

Նա լուաւ ըզուինդն 'ի պարու անդ
զառաջին ,

Ու անդէն ձայնին մահագուշակ ուն-
կըն տայր .

Մինչ այլք հեռի կարծեալ շարժին 'ի
ծիծաղ ,

Քաջ ճանաչէ սիրտ իւր ըզգոռն այն
չըշուկ՝

Որ յարիւնոտ արկ 'ի դագաղ զհայրն
եղուկ .

Զարթոյց վրէժ՝ ում՝ յագուրդ ա-
րեանց լոկ ճապաղ ,

Դիմեաց 'ի դաշտն եւ ոգորեալ անկաւ
նախ :

Ա՛հ , խուճապ այսր և անդր յառնէ յան-
կարծոյն .

Եւ արուստուաց հոսանք , սարսուռք
սըրտանեղ ,

Դիմաց դալուկըն փըթթեւոց վարդա-
գոյն ,

Խոռն մի յառաջ սխրացելոց՝ յանձանց
գեղ .

And there were sudden partings,
such as press
The life from out young hearts, and
choking sighs
Which ne'er might be repeated ;
who could guess
If ever more should meet those mu-
tual eyes
Since upon night so sweet such aw-
ful morn could rise !

And there was mounting in hot haste
the steed,
The mustering squadron, and the
clattering car,
Went pouring forward with impe-
tuous speed,
And swiftly forming in the ranks of
war ;
And the deep thunder peal on peal
afar ;
And near, the beat of the alarming
drum

Անդ անջատմունք յեղակարծ , ցաւք
դառնագին ,

Կիրք ոգետանջ որ քաղէ զսիրտսըն մա-
նուկ .

Հառաջանաց անդարձից դառն մըղ-
ձուկ .

Ո՞ բնաւ կարծէր՝ տեսեալ զաչացն ա-
կնարկին՝

Թէ զցայգն այն հեշտ՝ մերկասցի՛ այդս
ահագին :

Անդ խուճապաւ հեծելու թիւնք յերկ-
վար ,

Տրտիւնն ջոկաց զօրուն , կառաց դը-
լըրդմունք ,

Մին ըզմիւսով մըղէլ ՚ի թափըս սրա-
վարք .

Գընդից գընդից ուազմ յարդարել երա-
գունք .

Եւ ՚ի հեռուստ շունդըն փողոց շան-
թաձայն՝

Ազգեալ զօրուն կանխել քան զառաջ
օրավար .

Roused up the soldier ere the mor-
ning star ;
While throng'd the citizens with
terror dumb,
Or whispering, with white lips —
“ The foe ! They come ! they
come ! ”

And wild and high the “ Cameron’s
gathering ” rose !
The war-note of Lochiel, which Al-
byon’s hills
Have heard, and heard, too, have
her Saxon foes : —
How in the noon of night that pi-
broch thrills,
Savage and shrill ! But with the
breath which fills
Their mountain-pipe, so fill the
mountaineers
With the fierce native daring which
instils
The stirring memory of a thousand
years,

Եւ շտապ պակչոտ քաղաքացեաց լը-
ռելեայն ,
Հըծծիւնք դեղնեալ շըրթանց՝ թ՞ ու
սոխք , ահա գան :

Եւ կամրոնեան հընչէր տոհմին նըւագ
սոնք :

Եւ Լոքիլայն մարտահրաւէր եղանակ՝

Զոր Ալբիոն լուաւ և ոսոխքն իւր Սաք-
սոնք .

Զի՛ խըժալուր ըզգիշերեաւ հասարակ

Հընչէր տիկփող . բայց որ 'ի սրինգըն
լերանց՝

Նոյն շունչ փըչէր և լեռնորդեայց
բուռն աշխոյժ

Ըզհայրենին դրդեալ վըսեր և խրոխտ
ոյժ .

Հաղարամեայք կանգնէին յուշք փա-
ռապանձ ,

And Evan's, Donald's fame rings in
each clansman's ears!

And Ardennes waxes above them her
green leaves,
Dew with nature's tear-drops, as
they pass,
Grieving, if aught inanimate e'er
grieves,
Over the unreturning brave, — a-
las!
Ere evening to be trodden like the
grass
Which now beneath them, but abo-
ve shall grow
In its next verdure, when this fiery
mass
Of living valour, rolling on the foe,
And burning with high hope, shall
moulder cold and low.

Last noon beheld them full of lusty
life,

Եւան, Տոնալտ հռչակէին օստ տոհմս
իւրեանց :

Շարժի զնոքօք Արտէն կանաչ 'ի սերև ,

Յանցրս նոցուն՝ ցօլով՝ բնութեան ար-
տասուօք

Լայ թաթաւեալ, թէ լան անշունչք
արդարեւ ,

Յանդարձական վերայ քաջացն այն , ե-
ղնկ ,

Ոյք ընդ երեկս իցեն կոխանք իբր ըզ-
սէզ՝

Զոր արդ կոխեն նոքա . և սա փթը-
թի նոր .

Իսկ կենսաղգեաց խուռնն բանակդ
այդ հըզօր՝

Որ մեծայոյս գրոհ տայ յոսոխն՝ ալեաց
պէս ,

Անկցի տապաստ և ցուրտ լուծեալ
մեցամէս :

Երիկեան տիւն ետես առոյգս ըզնօսին ,

Last eve in Beauty's circle proudly
    gay,
The midnight brought the signal-so-
    und of strife,
The morn the marshalling in arms,
    the day
Battle's magnificently-stern array !

The thunder-clouds close o'er it,
    which when rent
The earth is cover'd thick with o-
    ther clay,
Which her own clay shall eover,
    heap 'd and pent,
Rider and horse, — friend, foe, —
    in one red burial blent !

Երիկուն՝ սէգս՝ ընդ գեղեցկաց գաւ 'ի
պար .

Զայն ետ մարտի պահ հասարակ գի-
շերին ,

Այդըն ծագեաց նոցին 'ի ռազմ գա-
սավար ,

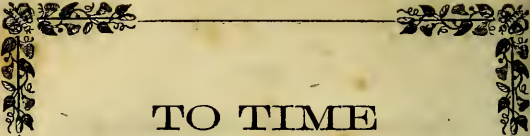
Եւ տիւն 'ի պերճ սպառազինէր զնոու
զարդ :

Ամպրոպ շանթից ծածկեաց ըզվայրն ,
եւ բացաւ .

Ու ահա երկիր կաւ իմն ունէր խիս
զիւրեաւ՝

Զոր յիւրն 'ի կաւ մընայր ծածկել
խուռն եւ հարթ ,

Ի մի կարմիր հող զուողք , ոսոխք , ձի
եւ մարդ :

TO TIME

Time! on whose arbitrary wing
The varying hours must flag or fly,

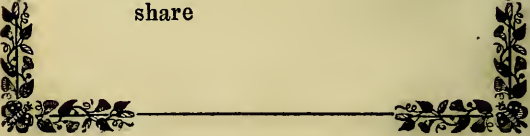
Whose tardy winter, fleeting spring,
But drag or drive us on to die, —

Hail thou! who on my birth bestow'd

Those boons to all that know thee
known;
Yet better I sustain thy load,

For now I bear the weight alone.

I would not one fond heart should
share

ԱՌ ԺԱՄԱՆ ԱԿ

Ի՛՛ Ժամանակ , որ ըստ Թեւոցըդ հաճոյս
Գնացուցանես կամ կասես զԺամն զա-
նազան ,

Որոյ դանդաղ ձմեռն , գարուն վա-
ղախոյս :

Ի մահ ըզմեզ վարեն փուլթով ուանա-
գան .

Կեցցես ,՛՛ ո՛վ դու , որ շնորհեցեր 'ի ծնն-
դեանս՝

Ըզձիր ծանօթ որոց ըզբեզ ճանա-
չեն .

Քաջիկ ըզգամ այժմ ըզբեռինըդ տու-
գանս

Զի միայնակ ըզծանրուլթիւն կրեմ ին-
ձէն .

Ոչ կամիմ ո՛չ եթէ կրէ սիրտ գորովի

The bitter moments thou hast gi-
ven ;
And pardon thee, since thou couldst
spare
All that I loved, to peace or hea-
ven.

To them be joy or rest, on me

Thy future ills shall press in vain ;
I nothing owe but years to thee,
A debt already paid in pain.

Yet even that pain was some relief ;

It felt, but still forgot, thy power :
The active agony of grief
Retards, but never counts the hour.

Ըզգառնորակ վայրկեանս՝ զոր դուզ
ինձ ետուր .

Թողեալ իմ քեզ, քանզի ոյց ես սի-
րեցի՝

Խնայեցեր կալ յերկինս կամ աստ 'ի
յանդոյր .

Թող հանգիցեն եւ զուարճացին, զիս
'ի զուր

Կուտեալ չարիք քո ճ'նշեցեն յա-
պառնին .

Քեզ չըսարտիմ ինչ, բայց զամացրս
սրխտուր ,

Պարտք՝ զոր կանխաւըն հատուցի վըշ-
տագին :

Սակայն եւ վիշտք չեղեն համայն աննըշ-
մար ,

Թէպէտ ըզգան նուազել ըզքո ձեռին
սաստ .

Անագանէ օրհաս ցաւոց սաստկահար
Ս, յԼ ոչ թըլէ զթըռուցեալ ժամս

յանըզգաստ :

In joy I've sigh'd to think thy flight

Would soon subside from swift to
slow;

Thy cloud could overcast the light,

But could not add a night to woe;

For then, however drear and dark,

My soul was suited to thy sky;

One star alone shot forth a spark

To prove thee — not Eternity.

That beam hath sunk, and now thou
art

A blank; a thing to count and curse
Through each dull tedious trifling
part,

Ի խընդուժեան հառաչեցի՝ ո՞նդ թուիչս
քո՛յ՝

Թէ յամբանայ երագուժիւնդ այդ
թեւոց .

Մարթ է ամպոյդ ածել ստուերածըս
լուսոյ՝

Այլ ոչ գիշերըս յաւելուլ ինչ ցա-
ւոց :

Քանզի յայնժամ թէպէտ արխուր եւ
մըթին՝

Հոգիս ձրգեալ գընայր զերկնից քոց
ըզհետ ,

Մի միայն աստըղ ճաճանչէր անդըս-
տին

Յայտնե՛լ՝ զի չես յաւերժուժիւն դու
անկէտ :

Սուգաւ ճաճանչն այն . արդ ոչինչ ես
դու իր ,

Թըւարկուժեան եւ անիծից նըշաւակ ,
Ընդ բնաւ մասանցրդ սեաւ , տաղաուկ
ու առաւիր ,

Which all regret, yet all rehearse.

One scene even thou canst not deform;
The limit of thy sloth or speed

When future wanderers bear the storm

Which we shall sleep too sound to
heed :

And I can smile to think how weak

Thine efforts shortly shall be shown,

When all the vengeance thou canst
wreak

Must fall upon — a nameless stone.

Ձոր աշխարէ համայն, թըւէ եւ հա-
մակ:

Ըզտեսարան եղծանել չիք քո հընար.

Ձերագութեանդ կամ զյասպաղմանըդ
սահման՝

(Երբ յետ մեր այլք լիցին՝ ի քէն մըրը-
կահար)

Ոչ եւս լուիցուք՝ գողով՝ ի խոր՝ ի նիրհ-
ման ,

Ձծաղու եկից՝ յիշեալ թ՛ ի՛բր յետ սա-
կաւու

Տըկարասցի ճիգնըդ ջանից բազմա-
դէմ,

Յորժամ համայն մըթերք քինուդ վըի-
ժաւու

Կուտեալ հարցեն զանանուն մի եւեթ
վէմ:

STANZAS

COMPOSED

DURING A THUNDER-STORM

Chill and mirk is the nightly blast,
Where Pindus' mountains rise,
And angry clouds are pouring fast
The vengeance of the skies.

Our guides are gone, our hope is lost,
And lightnings, as they play,
But show where rocks our path have
cross'd,
Or gild the torrent's spray.

Is yon a cot I saw, though low ?
When lightning broke the gloom —

Տ Ա Ղ

Ե Ր Գ Ե Ա Լ

Ի ՇԱՆԹԱԶԻԳ ՄՐՐԿԻ

Յուրտ եւ մըթին մէգ զայս գիշերս
Պատէ զներամբ Պինդոսի,
Ամպք թօնընկէց թափեն մըթերս
Զահեղասաստն եթերի.

Չեն առաջնորդք մեր աստ, չիք յոյս.
Փայլատակունք յայտնեն շուրջ
Կամ առապարս հետակորոյս

Կամ ոսկեվառ հեղեղ լուրջ.

Հըւզ արդեօք դ' այդր իցէ ցածուն,
Յորժամ փայլակըն ծագի —

How welcome were its shade! — ah,
no!

'Tis but a Turkish tomb.

Through sounds of foaming waterfalls,
I hear a voice exclaim —
My way-worn countryman, who calls
On distant England's name?

A shot is fired — by foe or friend?
Another — 't is to tell
The mountain-peasants to descend,
And lead us where they dwell.

Oh! who in such a night vill dare
To tempt the wilderness?
And who 'mid thunder-peals can hear
Our signal of distress?

And who that heard our shouts would
rise
To try the dubious road,
Nor rather deem from nightly cries
That outlaws were abroad?

Զի՛ ցանկալի մեզ շուք նորուն. —

Այլ ոչ, դամբան է Տաճկի:

Կարկաջահոս ընդ ջուրց սահանս
Ես ձայն լըսեմ գոչելոյ.
Մի ուղեցոյցն իմ շինական
Կարդայ զանուն Անգղիոյ:

Հրացան ճայթէ. ոսո՞իս թէ հիւր.
Ահա միւս եւս. գայ 'ի վայր
Գունդ լեռնակեաց, սանեւ ընդ իւր
Ըզմեզ 'ի տուն սարավայր:

Ո՞ իշխեսցէ յայս գոյն գիշեր
Փորձել գընացս յամայւոջ.
Ո՞ լուիցէ զձայն վըսանգիս մեր
Ի կայծականցըս թընդոջ.

Կամ թէ լըւեալ իսկ՝ յարիցէ՞

Ընդ ճանապարհ կեղակարծ,
Ո՞չ մանաւանդ կարծիցէ
Հունչ գիշերոյ արտալած:

Clouds burst, skies flash, oh, dreadful
hour!

More fiercely pours the storm!
Yet here one thought has still the po-
wer
To keep my bosom warm.

While wandering through each bro-
ken path,
O'er brake and craggy brow;
While elements exhaust their wrath,
Sweet Florence, where art thou?

Not on the sea, not on the sea —
Thy bark hath long been gone:
Oh, may the storm that pours on me
Bow down my head alone!

Full swiftly blew the swift Siroc,
When last I press'd thy lip;
And long ere now, with foaming shock,
Impell'd thy gallant ship.

Ամուք շանթեն, օդք աեղան, ժամ՝ չար.

Ժայթքեն հեղեղք սասակազայր.

Այլ դեռ խորհուրդ մ' յիս ունի կար

Ջեռուցանել զծոցս յամայր:

Մինչ թափառիմս 'ի դար ու 'ի դիւր

Ընդ թուփս եւ սար ժայռունակ,

Յապշույ տարերցըս յախընթոր

Ո՞ւր կաս քաղցրիկ Փլորեհատակ:

Ո՛չ 'ի ծովիկ, ոչ 'ի ծովիկ.

Նաւ քո գընաց 'ի վաղուց.

Իցիւ որ շուրջս հնչի մրըրիկ

Յիս լոկ հաներ ըզզայրուց:

Մինչ հուսկ սայի շըրթանցդ համբոյր

Շընչէր հարաւ անուշակ.

Եւ փրփրադէզ փութայր հարոյր

Վարեր ըզսէգ քո նաւակ:

Now thou art safe ; nay, long ere now
Hast trod the shore of Spain ;
'Twere hard if aught so fair as thou
Should linger on the main.

And since I now remember thee
In darkness and in dread,
As in those hours of revelry
Which mirth and music sped ;

Do thou, amid the fair white walls,
If Cadiz yet be free,
At times from out her latticed halls
Look o'er the dark blue sea ;

Then think upon Calypso's isles,
Endear'd by days gone by ;
To theirs give a thousand smiles
To me a single sigh.

And when the admiring circle mark
The paleness of thy face,
A half-form'd tear, a transient spark
Of melancholy grace,

Արդ վաղ դու 'րեմըն ծովապուրծ
Ճեմիս յափունս Սպանիոյ .
Ձէր խի գէպ ցարդ խաղ լինել ջուրց
Գեղեցկի քեզ նրմանւոյ :

Եւ զի յիշեմ՝ զքեզ սակաւին
Ի խաւարչուտ 'ի մըթանս ,
Որպէս յանցեալ ժամս անդ հէշտին
Ի ձայնս երգոց ու 'ի հրճուանս .

Օ'ն թէ Կադիքս իցէ ազատ ,
Յորմունս անդ պերճ եւ սպիտակ
Դու 'նդ դահլըճաց վանդակապատ
Յառեայ ընդ ծովս կապուտակ .

Ա՛ժ զԿալկասեայ կրողեակն 'ի միս
Յանցեալ աւուրս ըղձալի .
Տո՛ւր տո՛ւր այլոց հազար ժըմիս ,
Ինձ հառաջանս եւեթ մի :

Եւ մինչ դիտէ ակումբն ըզքեւ
Ըզգալկահար գոյն դիմաց ,
Զարտօսը անկազմ եւ զկայծ թեթեւ
Մեւամաղձիկըդ շնորհաց ,

Again thou'lt smile, and blushing shun
Some coxcomb's raillery;
Nor own for once thou thought'st of
one,
Who ever thinks on thee.

Though smile and sigh alike are vain,
When sever'd hearts repine,
My spirit flies o'er mount and main,
And mourns in search of thine.

Գործեալ ժրպտեաց եւ ըզգասս լեր
ի ծաղրածուաց փաղաքուշ·
Եւ մի պատմես թէ յիշեցեր

Զոր զքեզն ունի մըշտայուշ :

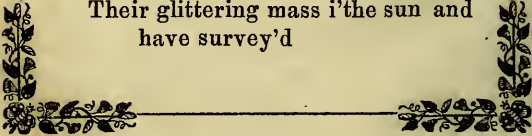
Թէպէտ զուր են հառաչք եւ ծաղր
Յորժամ հեծեն սիրտք անջաս ,
Այլ թուուցեալ շունչս ընդ ծովս եւ
սար
Լալով խնդրէ զքոյդ անհատ :

CHURCH
OF S. PETER

But lo! the dome — the vast and wondrous dome,
To which Diana's marvel was a cell —
Christ's mighty shrine above his martyr's tomb!
I have beheld the Ephesian's miracle —
Its columns strew the wilderness, and dwell
The hyaena and the jackall in their shade;
I have beheld Sophia's bright roofs swell
Their glittering mass i'the sun and have survey'd

Տ Ա Ճ Ա Ր

Ս . Պ Ե Տ Ր Ո Ս Ի

Ահա գումբէթն ընդարձակ ահա գումբէթն հրաշալի,
Առ որով խուն Անահտայն մեհեան
Թըւի տաղաւար .
Սա 'ի շիրիմ վըկային կանգնեալ սեղան
Քրիստոսի :
Տեսի զԷրբնաղ ես շնուած զՆփեսուսին
հրաշափառ .
Վայրավառին սիւնք անկեալ նորուն
կային յամայի ,
Ըզբորենի և զյովաղ 'ի հովանոջն իւր
բնակել .
Տեսի զսրբոյն Սոփիայ ձեզունս 'ի
փայլ արեւուն ,
Յաջողեցաւ ընդ դաբիրն այն սրբափայլ
ինձ յառել

Its sanctuary, the while the usur-
ping Moslem pray'd;

But thou, of temples old, or altars
new,
Standest alone — with nothing like
to thee —

Worthiest of God, the holy and the
true.

Since Zion's desolation, when that
He

Forsook his former city, what could
be,

Of earthly structures, in his honour
piled,

Of a sublimer aspect? Majesty,

Power, Glory, Strength, and Beau-
ty, all are aisled

In this eternal ark of worship un-
defiled.

Enter: its grandeur overwhelms thee
not;

Մինչ աղօթկերք անդ կային մահմե-
տականք տեարք նորուն :

Այլ դու միայն կաս 'ի հին եւ նոր տա-
ճարս եւ սեղան ,

Գու միայնակ կաս կանգուն չունելով
ղոք հաւասար .

Գու լոկ սըրբոյն Աստուծոյ եւ ճըշ-
մարտին քաջ արժան :

Ո՞ր յերկրաւոր տաճարաց մըտցէ գե-
ղոյդ 'ի պայքար .

Յորմէ հետէ Սիրիւնի յաւեր գարձաւ
սուրբ խորան

Եւ ըզփառացն իւր եթող տէր բնա-
կութիւն ըզնախկին ,

Ահեղութիւն , մեծութիւն եւ փառք
եւ գեղ աստանօր

Համախըմբեալ ընդ յարկաւդ յաւեր
ժական տարածին ,

Ուր սուրբ ուանխառն պաշտի ճշմար-
տութիւն երկնաւոր :

Մնա աղէ . ոչ ընկճեոցիս ոչ մեծու-
թեամբ դու նորին .

And why? it is not lessen'd; but thy
mind,
Expanded by the genius of the
spot,
Has grown colossal, and can only
find
A fit abode wherein appear enshrin-
ed
Thy hopes of immortality; and thou

Shalt one day, if found worthy, so
defined,
See thy God face to face, as thou
dost now
His Holy of Holies, nor be blasted
by his brow.

Thou movest — but increasing with
the advance,
Like climbing some great Alp, which
still doth rise,
Deceived by its gigantic elegance;

Ոչ առ նորայն ինչ նուագել, այլ առ
լայնել մըտաց քոց,
Հըսկայաբար աճելով 'ի ձեռն ոգւոյ
տաճարին.

Զի եւ ոչ այլուր գացի տեղի պատկան
ըզձեց քոց

Բայց 'ի դադարն ուր քո յոյսք յան-
մահութիւն վերբերին:

Օր եկեսցէ եւ տեսցես, թէ ոչ գացիս
անարժան,

Տեսցես դու դէմ յանդիման զաստուա-
ծութիւնն իսկ անճառ

Որպէս զիւրն աստ տեսանես ըզսրբ-
բութիւն սրբութեան,

Տեսցես եւ մի հողացիս յաչացն ահէ
վեհափառ:

Յառաջ խաղաս... եւ աճէ նա յառա-
ջելք եւս քան զեւս,

Որպէս դեալով ընդ Ալպեայց բար-
ձրագիտակ զառ 'ի վեր

Հըսկայակերպ գայ 'ի յայտ ցորչափ
պընդիսն 'ի վերելս,

Vastness which grows — but grows
to harmonise —
All musical in its immensities ;

Rich marbles — richer painting —
shrines where flame
The lamps of gold — and haughty
dome, which vies
In air with Earth's chief struc-
tures, though their frame
Sits on the firm-set ground — and
this the clouds must claim.

Thou seest not all ; but piecemeal thou
must break,
To separate contemplation, the great
whole ;
And as the ocean many bays will
make,
That ask the eye — so here con-
dense thy soul
To more immediate objects, and
control

Աճէլ աճէ հարազատ վայելչութիւն
առ ընթեր .

Գահնահուծիւն իմն եւ չափ ախրէ
համայն անդ գողցես ,

Վէմք պատուական , գեղանկար սլառ .
Կերք , սեղանք շողջողուն —

Ի բոց ոսկեակ կանթեղաց , եւ յալ-
թականն այն դումբէթ

Հանուրց երկրի շինուածոց՝ թէ եւ
նոքա զասկ առնուն

Գեանոյ վերայ , ամպածրար սորայն .
սլանայ ծայր եւեթ :

Այլ դեռ ըզբնաւ ոչ աեսեր , ծն քակեա
լցծ ըզբողր ,

Եւ յառեալ մի աւ մի սէս զամենայ-
նին ըզմասունս .

Իբր սվկիան բիւր յափունսըն գործէ
ծոց գողաւոր

Ական աեսոյ արժանիս . ծրարեա զհո-
դւոյդ քո զաչկունս ,

Ուրոյն ուրոյն գիտելով , դիր սանձ
մըսաց զգուշաւոր ,

Thy thoughts until thy mind hath
got by heart

Its eloquent proportions, and unroll

In mighty graduations, part by part,

The glory which at once upon thee
did not dart,

Not by its fault — but thine : our out-
ward sense

Is but of gradual grasp — and as it
is

That what we have of feeling most
intense,

Outstrips our faint expression ; even
so this

Outshining and o'erwhelming edi-
fice

Fools our fond gaze, and, greatest
of the great,

Defies at first our Nature's little-
ness,

Մինչեւ սրբաիդ քո հարցին գեղա-
պատշաճ տխւք նորուն,
Եւ փոքր առ փոքրը կըրթեալ 'ի տե-
սուծիւն բերիցես
Ըզհրաշագեղ պատկերին զանհամե-
մատ մեծուծիւն՝
Զոր 'ի սկըզբան չկարացեր դրուել
աչացդ 'ի միտ տես :

Ոչ առ նորին ինչ՝ այլ քոյ զգայականիդ
թերուծեան՝
Որում պատկերք ետ ընդ ետ կերպա-
րանին արտաքոյ,
Եւ չըբաւեն 'ի մեզ բանք ներքին զգաց-
մանց դոլ թարգման .
Հանգոյն եւ յայտ սխրալի յահեղա-
խրոխտ շնուածոյ
Շըացեալ աչացս 'ի սպարանս ըմբռնին
մեծ պակուցման ,
Երբ մեծուծիւնն ահեղ՝ խաղ զփոքրը-
կուծեամբս առնէ զմեր .
Մինչև տակաւ ընդլայնեալ մերոց մը-
տաց ընդ նըմին

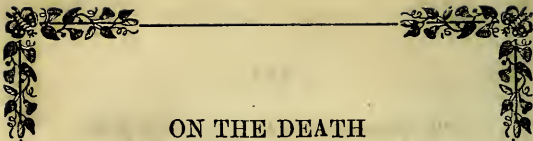
Till, growing with its growth, we
thus dilate
Our spirits to the size of that they
contemplate.

Then pause, and be enlighten'd;
there is more
In such a survey than the sating
gaze
Of wonder pleased, or awe which
would adore
The worship of the place; or the
mere praise
Of art and its great masters who
could raise
What former time, nor skill, nor
thought could plan;
The fountain of sublimity displays

Its depth, and thence may draw the
mind of man
Its golden sands, and learn what
great conceptions can.

"Դարձակեսցուք եւ զհոգիս քաջահա-
սուք այնց լինել
Որոց լոկով զարմացմամբ կայոք յա-
ռաջն 'ի զընկն :

Սրձանացիր 'ի միտ առ , զի մեծ են շահք
գիամանդ այդ
Քան զըսքանչանս վայրատար կամ
զահ տեղւոյն սրբութեան
Կամ զհիացումն ընդ արուեստ ճար-
տարութեան որ կան սնդ ,
Եւ ընդ ճարասրս՝ որք զհանուրց վեհն
ամբարձին զայն արձան ,
Որ ոչ ձեռին առաջնոց եւ ոչ մըտաց
եկն 'ի յայտ :
Վըսեմութիւն համօրէն աստսնոր կայ
հոլանի .
Սասուստ կարեն մի առ մի քակել հա-
նել միտք մարդոյ
Զօսկեղինիկ աւազոյն առնուլ ըզչափ
սրայմանի ,
Եւ գիտել որքան զօրեն մեծամեծ
գիւտք հանճարոյ :

ON THE DEATH
OF A YOUNG LADY¹

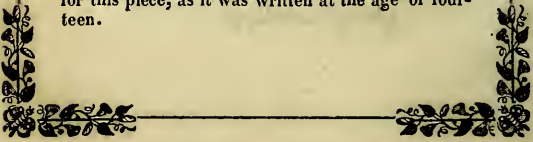
Cousin to the Author, and very dear to him.

Hush'd are the winds, and still the
evening gloom,
Not e'en a zephyr wanders through
the grove,
Whilst I return, to view my Mar-
garet's tomb,
And scatter flowers on the dust I
love.

Within this narrow cell reclines her
clay,
That clay, where once such anima-
tion beam' d;

¹ The author claims the indulgence of the reader
for this piece, as it was written at the age of four-
teen.

Ի ՄԱՀ ՕՐԻՈՐԴԻ ՄԻՈՅ
ՔԵՌՈՐԴԻ ՔԵՐԹՈՂԻՆ ԵՒ ՍԻՐԵԼԻ
ՅՈՅԺ ՆՄԱ՜ .

Հողմախաղաղ կանն այերք , մուայլ է ե-
րեկս և անդորր ,

Եւ ոչ սըղոխ մի զսվաշունչ շընչէ 'նդ
անտաուրս մայրեայ .

Եւ ես երթամ ի խողալ ըզՄարդար-
տայ գերեզման ,

Եւ ընդ աճիւնան անձկալի սըփուել
ծաղկունըս պէսպէս :

Յայտ ի յանձուկ տապանի կայ հան-
գուցեալ աճիւն իւր ,

Որ վայրիկ մի յառաջ ճառագայթէր
այնչափ կեանս .

1 Յօրինեաց զտաղս Լորտ Պայրն ՚ի չորեքտա-
սան ամս հասակին , որոյ վասն խնդրէ զներել
ընթերցանելեացն :

The King of Terrors seized her as
his prey,
Not worth nor beauty have her life
redeem'd.

Oh! could that King of Terrors pity
feel,
Or Heaven reverse the dread de-
crees of fate,
Not here the mourner would his
grief reveal,
Not here the muse her virtues would
relate.

But wherefore weep? Her matchless
spirit soars
Beyond where splendid shines the
orb of day;
And weeping angels lead her to
those bowers
Where endless pleasures virtue's
deeds repay.

Իշխանն Արհաւրաց կապտեաց էաւ
զայն յաւար․

Ոչ արդիւնք կամ գեղոյ շնորհ վեր-
կել ըզնա կարացին։

Ո՛հ Արքայն Չարհուրանաց թէ գորովել
ինչ կարէր,

Եթէ երկինք մեղմեալ էին զդասա-
կնիքն անողոք,

Որ արտասուէն արդ ըզնա ոչ այլ ցա-
ւօք մորմոքէր,

Եւ ոչ Մուսա զուղղութիւնն առնոյր
յայտնել աստանօր։

Այլ հիմ իցէ արտասուել հեղահամ
բոյրն իւր հողի

Սլացաւ ՚ի վեր քան զաստեղս ուր
սըւընջեանն է արփի․

Եւ զուարթունք արտասուօք ածեն ի
սուրբ զինքն անսառս․

Ուր ուղղութեան են մըրցանակք ան-
թիւ հաճոյք վայելից։

And shall presumptuous mortals
Heaven arraign,
And, madly, godlike Providence ac-
cuse?
Ah! no, far fly from me attempts so
vain;—
I'll ne'er submission to my God re-
fuse.

Yet is remembrance of those virtues
dear,
Yet fresh the memory of that beau-
teous face;
Still they call forth my warm af-
fection's tear,
Still in my heart retain their wont-
ed place.

Եւ մեք ժրպիրհ մահացուք, տըրաճնը
ունիմք մեք զերկնից,

Եւ յետսամիտք յառնեմք ընդդէմ
երկնաւորին հրամանաց.

Ո՛հ քաւ յինէն ի բացեայ անմիտ խոր-
հուրդք այսպիսի.

Ոչ ժրխտեցից Ասաուծոյ զպարգև կա-
մացս իմ՝ ձօնի:

Համայն և այսպէս քաղցր է յիշել զուզ-
ղութիւնսն.

Հեշտ է սօժել ընդ միտ զաւուրդ բղգեղն
և պայծառ.

Արտասուք իմ՝ անդադար տեղասցեն
յորդ վասն իւր,

Եւ պատկեր իւր դրոշմեալ կացցէ
յաւէժ ի սիրտ իմ:

TO THE DUKE
OF DORSET

Dorset! whose early steps with mine
    have stray'd,
Exploring every path of Ida's
    glade;
Whom still affection taught me to
    defend,
And made me less a tyrant than a
    friend,
Though the harsh custom of our
    youthful band
Bade *thee* obey, and gave *me* to com-
    mand;
Thee, on whose head a few short
    years will shower
The gift of riches and the pride of
    power;

ԱՌ

ԴՈՒՔՍՆ ՏՈՐՍԷԴ

Տորսէգ, ընկեր ըզբօսանաց պատանե-
կան իմ առուրյ,

Մինչ քեւ ընդ հովանուտ շաւիղս Ի,
դոյ յածէաք,

Դու՛ որոյ գըթովըն վարժեցոյ պաշա-
պան կալ,

Եւ ում քաղցըր սիրելն՝ քան բըռնաւոր
ոք եղէ,

Համայն խխտ խոկ օրինօք գումարտա-
կիս մեր խըմբի,

Որ ինձ զիշխանութիւն՝ քեզ ըզհըւ-
թիւն տայր հրաման,

Դու՛ որ տեղեա ընդ սակաւ ամս տե-
ղալ քոյինդ ի պուլս

Ըզտուրըս ճօխութեանց, փառս և
պատիւ զօրութեան,

E'en now a name illustrious is thine
own,
Renown'd in rank, nor far beneath
the throne.
Yet, Dorset, let not this seduce thy
soul
To shun fair science, or evade con-
trol,
Though passive tutors, fearful to
dispraise
The titled child, whose future breath
may raise,
View ducal errors with indulgent
eyes,
And wink at faults they tremble to
chastise.
When youthful parasites, who bend
the knee
To wealth, their golden idol, not to
thee,—
And even in simple boyhood's open-
ing dawn
Some slaves are found to flatter and
to fawn, —

Որ այժմէն հրոչակապանձ գորով ա-
նուանդ հոյակապ ,
Բարձիւ ճոխանաս՝ որ չէ ընդհատ ի
դահէ :
Համայն Տորսէդ մի լիցի քեզ հաւա-
տարիմ համարել
Փախչել ի գիտութեանց , զամենայն
սանձ խորտակել ,
Թէ և վարժիչք ապիրատք՝ առ ահի
ոչ հաճոյ գոլ
Մանկանն ազատի՝ ում լիցի կար բաշ-
խելոյ
Բարձս և սլատիւ՝ ի թերութիւնսդ ա-
ջառանօք հայեսցին ,
Եւ խիթացեալք պատուհասել՝ անտես
զյանցուածսդ արասցեն :
Յորժամ արքուն մարդէլոյզք ծուհըր
դընեն առաջի
Ոչ քոյ՝ այլ ճոխութեան , նոցին աս-
տուած ոսկեձոյլ :
— Զի և յաւուրց ճիղմ մանկութեան
որ անկեղծիկն է և սեռն ,
Շողոքորթեն մարդէլոյզք սլաշտօն տա-
նել զինչ ըսարուկ — ,

When these declare, "that pomp
alone should wait
On one by birth predestined to be
great;
That books were only meant for
drudging fools,
That gallant spirits scorn the com-
mon rules;"
Believe them not; — they point the
path to shame,
And seek to blast the honours of
thy name.
Turn to the few in Ida's early
throng,
Whose souls disdain not to condemn
the wrong;
Or if, amidst the comrades of thy
youth,
None dare to raise the sterner
voice of truth,
Ask thine own heart; 't will bid
thee, boy, forbear;
For *well* I know that virtue lingers
there.

Մինչ բարբառին մեծաբանս ասել
« Թէ գէտ է սրանծալ
Շըքել փստօք սրօց ի բնէ յաւագու-
թիւն է ծընեալ.
Ձի մատեանք գըրեալք են լոկ վասն ոյց
Ի մայր շըրջիցին,
Ձի վէհ ոգւոց ապախոս առնել է զհա-
սարակաց օրինօք. »
Մի հաւատար՝ զի մատնանիչ առնեն
չաւիլս ամօթոյ
Եւ ջանան շիջէլափառ առնել ըզփառս
անուան քում.
Ընտիր սրտս ի դասու քոց առոյգանձն
ընկերաց,
Ոյց սրասրատտ իցէ սիրտ ատել ըզ-
չար աներկմիւս.
Եւ թէ ոչ գըսցի ի նոսին ոք աներ-
կիւղ, ըզխիտա ձայն
Ճըշմարտութեան բարբառել, հարց
զանպատիր սիրտ քոյին,
Նսա ոչ խաբէ՝ քանզի գիտեմ զի ուղ-
ղութիւն անդ բնակէ.

Yes! I have mark'd thee many a
    passing day,
But now new scenes invite me far
    away;
Yes; I have mark'd within that ge-
    nerous mind
A soul, if well matured, to bless
    makind.
Ah! though myself by nature haugh-
    ty, wild,
Whom Indiscretion hail'd her fa-
    vourite child;
Though every error stamps me for
    her own,
And doomes my fall, I fain would
    fall alone;
Though my proud heart no precept
    now can tame,
I love the virtues which I cannot
    claim.
'T is not enough, whith other sons of
    power,
To gleam the lambent meteor of an
    hour;

Ի հերուն հեռէ այն դու մեծարոյ եղեր
ինձ ,

Այլ խընամբ ինձ նորանոր մեկնել ի
քէն սան հրաման :

Այն սեսի ազնուախոհ մեծանձն ոգի
ես ի քեզ ,

Որով թէ քաջ վարեսցիս՝ բերկրե-
ցուցես ըզմարդիկ .

Ո՛հ ես ինքնին՝ թէպէս բնութիւն
բունն և խըրոխտ զիս ըստեղծ ,

Յար ի վրիպանըս զառածեալ՝ կընքեալ
յանշուշտ կործանումն ,

Այլ կործանել կամիմ միայն և մեծա-
րել մեծարեմ՝

Զառաքինի ուղղութիւնան յորոց թա-
փուրըն գտանիմ ,

Եւ թէպէտ ոչ մի խրատ զսիրտ իմ
կարէ ողոքել :

Ոչ շատ է քեզ ի մէջ այլոց որդւոց հըզօր
զօրութեան

Փայլել լուսով վաղանցիկ զինչ երևոյթ
ընդ այերս .

To swéll some peerage page in
feeble pride,
With long-drawn names that grace
no page beside ;
Then share with titled crowds the
common lot —
In life just gazed at, in the grave
forgot ;
While nought divides thee from the
vulgar dead,
Except the dull cold stone that
hides thy head,
The mouldering 'scutcheon, or the
herald's roll,
That well-emblazon'd but neglect-
ed scroll,
Where lords 'unhonour'd, in the
tomb may find
One spot, to leave a worthless
name behind.
There sleep, unnoticed as the
gloomy vaults
That veil their dust, their follies,
and their faults,

Ոչ մարթի քեզ շատանալ սին պար-
ծանօք յաւելլու
Դոյզն անունն 'ի սարեգիրս յանչափ
այնչափ շարս անուանց ,
Վիճակսիկից լեալ յեա մահու մոռա-
ցելոց մինչ ի սպառ ,
Մինչ վէժ՝ ցըրտին զոսկերորդ լոկ բար-
ժանեսցէ ի ռամկէն
Նըշնաւոր ի պաճոյճս է՝ ի ժան-
գահար կընքադրոյժ՝
Պահեալք ինամովք և ոչ ումք ինչ
ի զարմանս յակն անկեալք .

Ուր իշխանք անպատուեալք կարեն
գտանել ի շիրմի
Տեղի մի՝ թողեալ ըզհետ իւրեանց ա-
նունն անարժան .
Անդ նընջեն , անծանօթք հանգոյն տը-
խուր կամարաց
Քօղարկեալ զաճիւնս իւրեանց , զյի-
մարուծիւնս և վրիպանս .

A race, with old armorial lists
o' erspread,
In records destined never to be
read.

Fain would I view thee, with pro-
phetic eyes,
Exalted more among the good and
wise,

A glorious and a long career pur-
sue,

As first in rank, the first in talent
too:

Spurn every vice, each little mean-
ness shun;

Not Fortune's minion, but her
noblest son.

Turn to the annals of a former day;

Bright are the deeds thine earlier
sires display.

One, though a courtier, lived a man
of worth,

And call'd, proud boast! the Bri-
tish drama forth.

Ազգ մի՛ լի ի դըրուագաց կերտեալ
շարս

Ի յիշատակս սահմանեալք չլինեւ եր-
բեք ընթեռնիլ :

Մինչ նըկատող ահամբ ի հոյլս իլձ է
դիտել ինձ ըզքեզ

Ամբարձեալ աղնըւադութ և իմաս-
տուն որերոյ ,

Եւ անցանել ի հանդէս երկայնաձիգ
լի փառօք

Յառաջընտիր աւագութեան՝ իմաս-
տութեամբ և ծագմամբ .

Առաթուր հարեալ զախոսս՝ ամենեկին
անվատթար ,

Պահսլանեալ ոչ ի բախտէ այլ գեր
ազնիւ իւր որդի :

Դարձն զաչսրդ և տես ըզսուարեգիր ան-
ցելոցն

Ուր դրոշմեալ կան հանդէսք մեծա-
համբաւ քոց հարանց .

Միում ելև փառք հայր լինել թատր-
երգութեանըս մերում .

Մին մեծ եկաց ի մարտի , ի սինկլի-
տոսն , յարքունիս ,

Another view, not less renown'd
for wit ;

Alike for courts, and camps, or se-
nates fit ;

Bold in the field, and favour'd by
the Nine ;

In every splendid part ordain'd to
shine ;

Far, far distinguish'd from the glit-
tering throng,

The pride of princes, and the boast
of song.

Such were thy fathers ; thus pre-
serve their name ;

Not heir to titles only, but to fame.

The hour draws nigh, a few brief
days will close,

To me, this little scene of joys and
woes ;

Each knell of Time now warns me
to resign mine :

Shades where Hope, Peace, and
Friendship all were

Քաջամարտիկ ձեռներէց և սիրելի
մուսայից ,
Պարծանք իշխանաց և զարդ չըքհաղ
Պառնասեայ :
Այսպէս կացին հաւք քոյին . կալ ըզ-
նոցին փառս յոտին .
Լէր պայազատ ոչ լոկ անուանցն այլ
և նոցին համբաւոյ .
Մերձ է ինձ ժամըն մօտալուտ , փոքրը
միւս ևս է՝ ոչ տեսից
Զհանգիսարան պատանեկան իմ հըր-
ձուանաց և ցաւոց .
Ընդ փոյթ հարկ է ինձ լըքանել ըզտի-
րահեշտ հովանոցս ,
Յոր կէի ի կեանս յուսով մըտերմու-
թեամբ է՝ անդորրու ,
Յոյս՝ որ փայլէր երփնազարդ գունա-
գեղեւք փայլ ի փայլ ,
Ճաճանչերով համայնասպառ ժամա-
նակին ընդ թևովք .
Անդոյր՝ զոր չաղմէկէր խորհուրդ ինչ
այլ եկամուտ ,

Hope, that could vary like the rain-
bow's hue,
And gild their pinions as the mo-
ments flew ;
Peace, that reflection never frown'd
away,
By dreams of ill to cloud some fu-
ture day ;
Friendship, whose truth let child-
hood only tell ;
Alas ! they love not long, who love
so well.
To these adieu ! nor let me linger
o'er
Scenes hail'd, as exiles hail their
native shore,
Receding slowly through the dark-
blue deep,
Beheld by eyes that mourn, yet
cannot weep.
Dorset, farewell ! I will not ask one
part
Of sad remembrance in so young a
heart ;

Եւ չամբոխէր ազդեցութիւն նախա-
գուշակ սղեալից .

Մաերմութիւն՝ որ ժրմտի լոկ ի ման-
կութեան սեռն և սերտ :

Ո՛հ չէ ներեալ սիրել դ'երկար որոց
գիտունն են ի սէր .

Համայնն էանց . ի սիրայնոց ցաւագին
զաչս անջատեմ :

Այսպէս սրահդուխտ տարանջատ . ի
բնականնուդ գաւաւէն

Դառնայ ի դետափն հայի կոյս կապոյտ
ընդ դաշտն յամբընթաց ,

Յաւագին ականողեօք ոյց չէ տուեալ
արտասուել :

Ողջն Տորսէդ , սչ խնդրեմ եո յարբուն
սըրաէդ յուշարար .

Վաղիւրն ջընջեսցէ զանդենս անհետ
անա՛ իսպառ .

Այլ ի հասուն ամս հասակի թերևս
տեսցուք մէք զիրեարս ,

Քանզի բախտ եդ ըզմեզ ի նոյն սպ-
րոյրս ընթացից ,

The coming morrow from thy youth-
ful mind
Will sweep my name, nor leave a
trace behind.
And yet, perhaps, in some ma-
turer year,
Since chance has thrown us in the
self-same sphere,
Since the same senate, nay, the
same debate,
May one day claim our suffrage for
the state,
We hence may meet, and pass each
other by,
With faint regard, or cold and
distant eye.
For me, in future, neither friend nor
foe,
A stranger to thyself, thy weal or
woe,
With thee no more again I hope to
trace
The recollection of our early race:

Եւ քանզի՛ սինկլիտոսն ի մի և նոյն
վէճ՝ բանից

Մարթիցի Անգղիոյ վերագոչել զմեր
կարծիս .

Ո՛ր գիտէ թէ յայնժամ անփոյթ լիցուք
ըզմիմեանց ,

Կամ թէ թերևս անցցուք մօտ ցաս .
մընագին լըուութեամբ .

Անդ յայնժամ ոչ լիցիս ինձ հակառա-
կորդ կամ մտերիմ .

Անփոյթ լիցիմ ես ընդ քո ելս յաջող
բախտիդ կամ ձախող .

Եւ այս հուսկ նուագ յուշ առնել
է պատանուութեան ըզմեր ամս .

Ոչ ընդ միմեանս այլ ըմբոշնեմք
մըաւերմութեան ըզհրրճուանս .

Ես ի իստան յայսմ՛հետէ լուայց ըզձայն
քո ծանօթ .

Այլ եթէ ուխտ սըրտի անզօր ի ծած-
կել զկիրան ի հարկէ ,

No more, as once, in social hours
rejoice,

Or hear, unless in crowds, thy well-
known voice:

Still, if the wishes of a heart un-
taught

To veil those feelings which per-
chance it ought,

If these,—but let me cease the
lengthen'd strain,—

Oh! if these wishes are not breath-
ed in vain,

The guardian seraph who directs
thy fate

Will leave thee glorious, as he
found thee great.

Եւ եթէ ուխտքս այսոքիկ ոչ ընդու-
նայն ինչ իցեն ,
Զուարթուն՝ բախտիդ քո պահպան՝
այն որ եգիտ ըզքեզ մեծ
Հրնչեցուցէ զանուն քո մեծահրուշակ
համբաւեալ :

THE TEAR

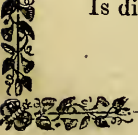
« O lachrymarum fons tenero sacros
Ducentium ortus ex animo quater
Felix! in imo qui scatentem]
Pectore te, pia Nymp̄ha, sensit. »

GRAY

When Friendship or Love our sym-
pathies move
When Truth in a glance should ap-
pear,
The lips may beguile with a dimple
or smile,
But the test of affection 's a Tear.

Too oft is a smile but the hypocrite's
wile,
To mask detestation or fear;

Give me the soft sigh, whilst the
soul-telling eye
Is dimm'd for a time with a Tear.

ԱՐՏԱՍՈՒՔ

« Ով արբիր արտասուաց, ծընեալ 'ի սիր-
տոս բարեգութ
Ըգորբութիւննս տանողաց, շրեքատիկ
Կըջանիկ
Որ զքեզ բողոնեալ զղգայ յիւր ծոց՝ չնոր-
հիւ գրթած Յաւերթհարօին: »

ԿՐԷՑ

Յորժամ սէր և մտերմութիւն յուզեն
զգորով մեր և դուժ,

Յորժամ ճըշմարտութեան հարկ է
ծագել յահանողես

Նըրթունք մտրթեհ պատրել շարժ-
մամբ իւրք կամ ժամօրք իմն.

Այլ հուսաստիք առհաւատչեոյք սե-
ռն սիրոյ են արտասուք:

Բազում այն է զի ժըպիա կեղծուսատիր
է նենգութիւն,

Առնել քողածածուկ զատելութիւն
և կամ զերկիւղ.

Ինձ հաճոյ քաղցր այն հառաչ յոր-
ժամ աչկունքն՝ դործիք հոգւոյ,

Վայրիկ մի մըթագնին արտասուաց
ինչ թէ ի կաթիլս:

Mild Charity's glow, to us mortals below,
Shows the soul from barbarity clear ;
Compassion will melt where this virtue is felt,
And its dew is diffused in a Tear.

The man doom'd to sail with the blast
of the gale,
Through billows Atlantic to steer,
As he bends o'er the wave which
may soon be his grave,
The green sparkles bright with a
Tear.

The soldier braves death for a fanciful wreath
In Glory's romantic career ;

But he raises the foe when in battle
laid low,
And bathes every wound with a
Tear.

Անդ ի գուԹ եռանդուն ծանօթանայ հո-
գի ազնիւ .

Եւ մինչ յայտնէ զինք գրԹուԹիւն ,
քաղցրածաւալ սրբութեան զիւրե
հզօղ իւր անոյշ ի մի կաթիլ լոկ ար-
տասուաց :

Մարդ Թափառտ 'ի Թափս հողմոց և
ալէտանջ մըրըրկակոծ

Հնդ կոհակս սալանտեան կայ խոնար-
հեալ յալեաց վերայ

Որ ընկըուզցեն զինք ընդ հուպ , և ի վե-
րայ կանաչ դաշաին

Թափէ յաչացն ականողեաց կաթիլ
մի լոկ արտասուք :

Մարտիկ մահու գիմագրաւող յուսով
ցնորեալ վառ սարդենւոյն

Միջամուխ յասպետական ազատա-
կամ փառաց կըրկէս ,

Այլ կարկառէ նա զաջն յաղԹող աւ
պարտեալն իւր Թըշնամի

Եւ կաթիլ մի արտասուօք ըզնորուն
վերս առողանէ :

If with high-bounding pride he re-
turn to his bride,
Renouncing the gore-crimson'd
spear,
All his toils are repaid when, em-
bracing the maid,
From her eyelid he kisses the Tear.

Sweet scene of my youth! seat of
Friendship and Truth,
Where love chased each fast-
fleeing year,
Loth to leave thee, I mourn'd,
for a last look I turn'd,
But thy spire was scarce seen
through a Tear.
Though my vows I can pour to my
Mary no more,
My Mary to Love once so dear,

In the shade of her bower I remem-
ber the hour

Թէ երջանիկ և խրոխտապանձ գայ առ
խօսեալն իւր ընկալուչ
Եւ զգեղարդն արինազանդ եդեալ ի
ի վայր հանգուցանէ .
Փոխարինեալ են անդ համայն քաջա-
րութեանց իւրոց ճըգունք
Կալեալ ի գերկս ըզսիրուհին մինչ ի
չըրթունսն համբուրէ
Եւ արտասուաց մի կաթիլ յայստն
փոխան դիակ ցօղեալ .
Վայր սիրելի իմ մանկութեան, վայր սրբ-
բութեան և մտերմութեան
Ուր տարին երազ վազէր սիրոյ տար .
փիցս իմ յանդիման,
ի թողուլս ըզքեզ տըխրեալ դարձայ
ի տես քս միւսանգամ,
Այլ աջօք արտասուաց հազիւ զբար-
ձունսրդ գիտեցի :
Ինձ լըսելի չիք այլ առնել առ Մարիամ
սւխտից երգմունս,
Առ Մարիամ ինձ այգչափ տարփատեն .
չիկ երբեմն ուրեմն,
Այլ ինձ ի յուչ գայ այն վայրկեան
յոր 'դ հովանեալ ծառաստանին

She rewarded those vows with a
Tear.

By another possest, may she live
ever blest!

Her name still my heart must
revere:

With a sigh I resign what I once
thought was mine,
And forgive her deceit with a Tear.

Ye friends of my heart, ere from you
I depart,

This hope to my breast is most
near:

If again we shall meet in this rural
retreat,

May we meet, as we part, with a
Tear.

When my soul wings her flight to
the regions of night,

And my corse shall recline on its
bier,

As ye pass by the tomb where my
ashes consume;

Հատուցումն ուխտիցս խոնց շնորհէր
ի շիթս ինչ արատասուաց :
Այլում է արդ նա զուգակից . իցիւ լե-
նէր երբերջանիկ ,
Սկրտ իմ յաւէտ օրհնեսցէ յամայր
ամօք զիւր սնունն .
Թողում ըզսիրտն հաւաքանօք զոր
ինձ լինել համարէի .
Եւ ներեմ ուխտադանցին՝ տյլ հեղ-
լով շիթ մի արատասուաց :
Ո՛հ դուք հոգւոյս սիրակըցորդք , ջւ ի մի-
մեանց տարանջատք ,
Թողէք ասել ձեզ զիղձ մի ինձ յոյժ
սիրերսկան .
Թէ դըտցուք դարձեալ զիրեարս դե-
լազուարձ՝ յայս օթւանս ,
Իցիւ տեսցուք ըզմիմեանս իբր ի Թո-
ղուրս արատասուօք :
Մինչ ի Թուխս իւր սըսցի հոգիս ի մար-
զըս գիշերոյ .
Յորժամ մարմինս իմ հանգիցէ ի դա-
դալի եդեալ յորսայս .
Եթէ լիցի ձեզ անցանել հանդէս շիր-
մի ոսկերոտեսցս ,

Oh! moisten their dust with a Tear.

May no marble bestow the splendour
of woe

Which the children of vanity rear ;

No fiction of fame shall blazon my
name,

All I ask—all I wish—is a Tear.

Ո՛հ բարեկամքդ իմ ցօղեցէք մի մի կա-
թիլս արտասուեաց :

Ոչ կուճք վիմարդք, ոչ մահարձանք շը-
քեղաշուք սրգոյ ցաւոց

Զոր ամբսուհան ունայնորդիք՝ ի վերայ
իմ վերամբարձցին ,

Ոչ պատիւ ինչ սրտասպաճոյճ ընկե-
րեսցէ զիմ անուն .

Զոր խնդրեմս համայն ուխտիւք է շիթ
մի լոկ արտասուք :

ON THIS DAY I COMPLETE MY
THIRTY-SIXTH YEAR

Missolonghi, Jan. 22, 1824.

'Tis time this heart should be un-
moved,

Since others it hath ceased to move:
Yet, though I cannot be beloved,
Still let me love!

My days are in the yellow leaf;
The flowers and fruits of love are
gone;

The worm, the canker, and the grief

Are mine alone!

The fire that on my bosom preys
Is lone as some volcanic isle;

No torch is kindled at its blaze —
A funeral pile.

The hope, the fear, the jealous care,

The exalted portion of the pain

ՅԵՏԻՆ ՏՈՂՔ ՊԱՅՌԸՆԻ

Ի Միասողունկի, Ի յունուար, 1824.

Ժամ է սրբօխա առնուլ արդ գուլ եւ
դադար,

Ձիշարժել զսյլս այսուհետեւ ոչ զօրէ.

Եւ թէսլէա չիք որ յիս հայի սիրաբար—

Այլ սիրել՝ միշտ ինձ քաղցր է:

Եկեալ հասին սաղարթք կենաց ազազուն
Ի թօթափել մըրփոց սիրոյն եւ ծաղ-
կան.

Որդն եւ երբ արդ եւ ցաւալից անձ
կութիւն.

Սոքա եւեթ ինձ մընան:

Հըրոյն ճարակ որ ի ծոցիս ճապասախ՝

Սա զբոցացայտ բերէ կըղզեացն եւ
րեւոյթ.

Չըվաւի ճրագ ի խարուկէ յայնմանտի.

Դամբանասպանս փայտակոյտ:

Ոչ եւս երկիւղ եւ յոյս եւ հոգք նա
խանձու,

Ոչ եւս վըշտաց հաճոյախաւըն բաժին,

And power of love, I cannot share,
But wear the chain.
But 't is not *thus*—and 't is not *here*—

Such thoughts should shake my
soul, nor *now*.
Where glory decks the hero's bier,

Or binds his brow.
The sword, the banner, and the field,

Glory and Greece, around me see!
The Spartan, borne upon his shield,

Was not more free.
Awake! (not Greece—she *is* awake!)

Awake, my spirit! Think through
whom
Thy life-blood tracks its parent lake,

And then strike home!
Tread those reviving passions down,

Եւ ոչ սիրոյ ոյժ ինձ իցեն բաղկացու ,
Այլ կրեմ ըզբեւրն նոցին ,
Բայց չէ տեղիս այս , չէ տեղիս այս եւ
հալ .

Խռովել զողի մըտածու թեամբք այս .
դունասկ ,

Մինչդեռ կնքէ փառք դիւցազանյն
ըզդագալ

Կամ ըզճակատ լուսապսակ :

Ահա սուսերք եւ դրօշք եւ դաշտ մար-
տափար ,

Ու ակընկառոյց շուրջ ըզմեօք պիշ
Ելսագա .

Սպարտացի յիւրն կըրեալ ի յաս-
պար՝

Ձեր ազատիկ քան զսոսա :

Զարթիր . — չասեմ քեզ , Յունաստան ,
զարթեար դու . —

Զարթիր հողիդ իմ . ճն , հայեաց տես ,
ընդ ո՞ր

Արիւն սըրտիս ի լիճն իւր մայր հե-
ղուցու .

Եւ ապա հար , հար ի խոր :

Ըզբէն մըրրկեալ կըրից աւնեմ ոտընհար .

Unworthy manhood!—unto thee
Indifferent should the smile or frown

Of beauty be.
If thou regret'st thy youth, *why live?*

The land of honourable death
Is here:—up to the field, and give

Away thy breath!

Seek out—less often sought than
found —

A soldier's grave, for thee the best ;

Then look around, and choose thy
ground,

And take thy rest.

ԱրիուԹիւն անփառունակ առ որով
Վարկպարազեք են եւ խոտանք հա-
ւասար՝

Եւ գեղ ժըմսեալ եւ դըսրով :
Թիէ՛հդ մանկուԹիւն քս զընդայցես՝ ըզմէ՞
կեաս .

Ահաւագիկ քեզ այս երկիր մահու-
վսեմ .

Օ՛ն անդր , արի , նահատակեաց ի
դաշտս յայս

Ու արձակես զչունչդ յազատ
ճեմ :

Խնդրես դու քեզ , — քան ըզլնդիր
դիւրագիւտ , —

Ըզգերեզման մարտկի . այդ մեզ քաջ
յարմար .

Ապա շուրջ աչս ածեալ՝ ընտրեա ըզ-
գուք մահուդ ,

Եւ էջ հանգի՛ր անդ յամայր :

1848

Received of the Treasurer of the
County of ... the sum of ...
for ...

Witness my hand and seal this ...
day of ... 1848

...

INDEX

From the letters of Lord Byron	4
— To Mr. Moore	10
— To Mr. Murray	14
Pieces of the armenian history translated By Lord Byron, to exercise himself in the armenian language	21
Piece of a sinodical discourse by St. Nierses of Lampron translated by Lord Byron	33
The epistle of the Corinthians to St. Paul the apostle. (Found in the Armenian Bible as an Apocryphal writing) translated by Lord Byron	37

Epistle of St. Paul to the Corinthians (Found in the Armenian Bible as an Apocryphal writing) translated by Lord Byron	45
The destruction of Sennacherib.	64
Adress to the Ocean	70
On Waterloo	82
To Time	96
Stanzas composed during a thunder-storm	104
Church of St. Peter	114
On the death of a young lady cousin to the Author, and very dear to him.	126
To the Duke of Dorset.	132
The tear	152
On this day I complete my thirty-sixth year	162

Յ Ո Ւ Յ Ա Կ

Ի Թղթոց Լորտ Պայրընի	5
— Առ Պ. Մուր	11
— Առ Պ. Մըրի	15
Հատուածք պատմութեան Հայոց Թարգմանեալք 'ի Լորտ Պայրը- նէ, 'ի հրահանգս անձինն 'ի հայ բարբառ	20
Հատուած ասենաբանութեան Ս. Ներսէսի Լամբրոնացոյ Թարգ- մանեալ 'ի Լորտ Պայրընէ	32
Թուղթ Կորնթացոցն առ սուրբ առաքեալն Պաւղոս. (Քտեալ յԱստուածաշունչն Հայոց'ի կար- գի Անյայտից). Թարգմանեալ 'ի Լորտ Պայրընէ	36

Թուղթ Պաւլոսի առ Կորնթացիս . (Գտեալ յԱստուածաշունչն Հա- յոց 'ի կարգի Անյայտից) . Թարգ- մանեալ 'ի Լորտ Պայրընէ . . .	44
Կոտորած բանակին Սենէքերիմայ .	65
Ուղերձ առ Ովկիանոս	71
Ի Վաղերլու	83
Առ Ժամանակ	97
Տաղ երգեալ 'ի շանթաձիգ մրրկի :	105
Տաճար Ս . Պետրոսի	115
Ի մահ օրիորդի միոյ քեռորդի քեր- դողին և սիրելի յոյժ նմա . . .	127
Առ Իուլքան Տորսէդ	133
Արաասուք	153
Յեափն տողք Պայրընի	163

1052

~~1600~~

1000

